ПОРОГИ

Інформаційний культурно-політичний двомісячник для українців у Чеській Республіці
листопад 2008

Informační kulturně-politický časopis pro ukrajince v České republice
listopad 2008

ДВІЧІ МАГІСТРИНЯ!

Сварка помаранчевих: знову вибори?!

- Суперечливе перепоховання Щербини
- Скарга на «клієнтку»
- УВУ в Мюнхені продано
- «Джерело» на Форумі в Греції

Регулярні автобусні маршрути з автовокзалу
Флоренц (Прага) • **платформа 8**
в Україну (через Польщу)

Київ, Житомир, Рівне, Львів
понеділок, вівторок, четвер, субота, неділя об 11 год. 00 хв.

Миколаїв, Тернопіль
вівторок, п'ятниця о 9 год. 00 хв.

Одеса, Умань, Вінниця, Хмельницький, Тернопіль
п'ятниця, неділя о 10 год. 00 хв.

www.east-express.cz

Квитки реалізуються на всіх автовокзалах протягом маршруту.
Інформація, бронювання та продаж квитків:
Прага – каса № 8 у вестибулі а/в Флоренц,
тел./факс +420-221 895 615, моб. +420-777 719 524, www.east-express.cz
Продаж квитків в Україні:
Київ – тел./факс: +38-0-444 830 049, а/п № 8, тел. +38-0 504 489 660 (п. Аня).

ЛИСТОПАД 2008

пороги

Інформаційний культурно-політичний часопис для українців у Чеській Республіці

№ 4
жовтень-листопад 2008, рік XVI
Підписано до друку 20 жовтня 2008

Видає: г. о. Українська ініціатива в ЧР
Воцелова 3, 120 00, Прага 2,
Чеська Республіка
+420 221419821, uicr@centrum.cz
skype: uicrvocelova
Ід. номер: 60448296
Розрахунковий рахунок
1925774379/0800

Адреса редакції: Часопис "Пороги",
Олдржіхова 33, Прага 2,
Чеська Республіка,
Реєстрація: МК ЧР/7044
porohy@seznam.cz,
http://www.ukrajinci.cz,
тел.: +420 222 254 476,
skype: porohy

Над номером працювали: Олекса Лівінський (відповідальний редактор), Богдан Райчинець, Людмила Маленко, Мирослав Зузук, Дмитро Славов, Юрій Черетянко, УМКА.

Художнє оформлення та верстка: Елена Салтуарі, Ательє Елас

Часопис друкується із фінансовою допомогою Міністерства культури Чеської Республіки

За достовірність викладених фактів відповідає автор статті. Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали і виправляти мову, не поділяти поглядів автора. Рукописи не повертаються.

POROHY

Informační kulturně-politický časopis pro Ukrajince v České republice (název je odvozen od ukrajinského "porih" – práh, říční práh)

č. 4
říjen–listopad 2008, ročník XVI

Vydává: o.s. Ukrajinská Iniciativa v ČR, Vocelova 3, 12000, Praha 2, Česká republika
+420-221 419 821, uicr@centrum.cz
IČO: 60448296

Adresa redakce: Časopis Porohy, Oldřichova 33, 120 00, Praha 2, tel.+420 222 254 476
skype: porohy
registrační číslo MK ČR/7044

Na čísle spolupracovali: Oleksa Livinský (odpovědný redaktor), Bohdan Rajčinec, Ľudmyla Malenko, Miroslav Zuzuk, Dmytro Slavov, Jurij Čereťanko.

Grafika: Elena Saltuariova, atelier Elas

Časopis je vydáván s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky

хроніка громади
Воцелова відзначила день незалежності; допомога постраждалим; «Джерело» заводило Грецію; «Родина» збирає глядачів; «Зоринка» у храмі Святого Климента; чехам смакував борщ; фотовиставка в Пржелоучі; фестиваль у Колочаві; книга про Підкарпатську Русь 20-30-х років.

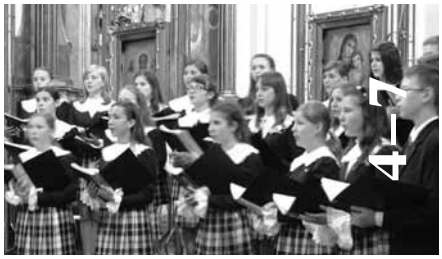
4–7

празьке дзеркало
Кубанського українця, друга Петлюри зробили «русскім», а його прах вивезли з Ольшан до Краснодару

8–9

українська панорама
Двічі магістриня: ужгородська дівчина вивчила право у чеському й українському вузах. Зустрілася як з «блатом», так і «ворожістю», але науку не покинула. Київські художники зібрались на чеському «Венкові» і у галереї Зузука.

10–13

незалежність
Абсурдотрагікомедія
У світі – фінансова криза, на Кавказі – війна, а в Україні – сварки і перевибори
Віталій Кличко переможно повернувся на ринг

14–15

нашого квіту по всьому світу
Зарубіжна освіта стала темою Форуму Українців у Греції. Продано історичну будівлю Українського Вільного університету в Мюнхені.

16–17

четверта хвиля
Як через «клієнтку» львів'янка стала нелегалкою у Чехії, важко працювала і опинилася без зарплати.

18–19

калейдоскоп
Юрій Покальчук: Озерний вітер.
Нові книги: Катерина Диса, Роман Іваничук, Тадеуш Ружевич, Валерія Врублевська. **Музика**: Максима, Олена Попова, Тік, Автентичний фольклор, Мурени.
Анекдоти, кросворд.

20–26

Резюме чеською.
Resumé v češtině

День незалежності на Воцеловій

День Незалежності проводила празька громада 24 серпня в просторах Будинку нацменшин. Організатори на відкритті нагадали, що незалежна «Україна вже скоро стане повнолітньою», відзначили деякі досягнення держави та суспільства. Уже вдруге, після успішної доповіді у 2007 році, прийняв запрошення на свято й ведучий «Радіо Свобода» Василь Зілгалов. Він розвинув думку молодого життя «красуні» та доступно розповів про проблеми сучасної України. Доповідач згадав і вмотивованість певних структур володіти державою не заради розвитку загального добробуту суспільства, але з метою власного чи кланового бізнесового володіння. Під час вечора Українська ініціатива інформувала про надання гуманітарної допомоги постраждалим від повені у Снятинському районі. Присутні на вечорі привітали Джімі Дабрундашвілі, голову грузинської громади в Чехії, який саме під час російсько-грузинського конфлікту наблизив слухачам актуальну ситуацію в регіоні. На вечорі залунали й пісні у виконанні «Ігнісу» та гостей-любителів співу. Громаду підтримали й хомутівські українці, які представили власний потенціал під час виконання народних пісень та запросили пражан на хомутівські осінні «Дні культури». Гості та учасники зустрічі продовжили дискусію за келихом вина. **дар**

Допомога постраждалим із Чехії

Хоча інформації про столітню воду, як називають липневу повінь на Західній Україні, у чеській пресі було вкрай обмаль, до деяких чеських кіл вона таки дійшла. Наприклад, Злінська гуманітарна організація Samari оголосила збір коштів для допомоги українським дітям, чиї родини суттєво постраждали від повені. «Самарі» вже допомагала Україні раніше – у Виноградові добровольці допомагають ремонтувати місцеву лікарню. А 4 серпня, Генконсул Чеської Республіки Ладіслав Граділ передав на Івано-Франківщину привезений гуманітарний вантаж на загальну суму 300 тисяч гривень. Консул наполегливо попросив місцевих чиновників, щоб вантаж потрапив у ті села, населення яких найбільше постраждало. Чеська Республіка надала постраждалій Івано-Франківщині насоси для відкачування води, а також матраци, спальні мішки, одіяла, постільну білизну. Допомога потрапила у населені пункти Тлумацького району, зокрема у село Петрилів, де стихія зруйнувала 16 осель.

Не залишилась осторонь і українська громада у Чехії. Так, лише у греко-католицькій церкві святого Клементина протягом двох збірок було зібрано понад 85 тисяч крон для потерпілих від повеней. А добровольці від УІЧР, які вже отримали «паводковий» досвід у минулі роки, отримали завдання передати постраждалим ще понад 190 тисяч крон. Тому вони відбули на Івано-Франківщину 15 серпня, і безпосередньо, з рук в руки, з передбаченим задокументуванням, у тому числі на фотоапарат, передати потерпілим фінансову допомогу. Зокрема, гроші видані у постраждалих селах біля річки Прут у Снятинському районі. Найменша сума допомоги становила 1000 гривень, найбільша, де в родинах були загиблі діти – 2000 євро. Акція відбулася завдяки чеській компанії, яка працює у сфері інвестиційного бізнесу і регулярно надсилає гуманітарну допомогу, організаційну допомогу надали Посольства України та Словаччини у Чеській Республіці.

пор

Представник УІЧР Б. Райчинець під час передачі допомоги у селі Прутівка

5 хвилин українського радіо

на чеських хвилях ФМ 92,6 МГц (Прага)

щопонеділка на радіо Регіна о 19:25 слухайте передачу для української національної меншини в ЧР. Передачі в основному висвітлюють найважливіші новини з України, а також новини й анонси від організацій нашої громади в ЧР. Ведуча – Алла Снігур.

Архів випусків – на www.ukraine.cz

Курси української гривні до євро, долара США, чеської крони, польського злотого, xe.com, кінець жовтня 2008 року.

1 грн = 0,1420 EUR	1 євро = 7,041 UAH
1 грн = 0,1912 USD	1 ам. долар = 5,2293 UAH
1 грн = 3,5408 CZK	1 чес. крона = 0,2824 UAH
1 грн = 0,5057 PLN	1 пол. злотий = 1,977 UAH

«Джерело» заводило публіку в Греції

Танцювальна дитяча група і театральна група «Джерела» взяли участь у Ш Форумі української діаспори, який відбувся в Греції на острові Евія з 6-16 вересня 2008 (детальніше див стор. 16). Острів Евія – це другий за величиною острів країни після Криту. 11 вересня

театральна група «Джерела» тут поставила свято Івана Купала. Танцювальна дитяча група виступила в Амфітеатрі. Щодня відбувалися екскурсії до Афін, Дельфи, Метеори. Бажаючі мали можливість кораблем відвідати інші острови Греції, купатися у двох басейнах, займатися на спортмайданчиках, грати у футбол, баскетбол, теніс, відвідати комп'ютерну кімнату чи дискотека. Спонсор Форуму – румунська авіакомпанія «Carpatair» подарувала кожному учаснику жовту футболку і зелену шапку із емблемою Форуму. 13 вересня відбувся заключний гала-концерт за участю представників творчих колективів з різних європейських країн, де чеський колектив представив свої найкращі та нові танці. Українська молодь із Чехії чудово відпочила, найшла нових друзів, з якими співпрацюватиме і обмінюватиметься досвідом.

Дарія Любачівська

Неможетезнайтилікаря, котрий розмовляє українською?

Зверніться в поліклініку МЕДІПО – хірург Богдан БАБИНЕЦЬ вам допоможе!

Колбенова 36, 19000 Прага 9-Височани
(поряд зі станцією метро Б – "Колбенова").

Телефон +420 266 032 188, 286 888 709
bohdan.babinec@seznam.cz

Інформуйте себе, не губіть ритм часу!

Україна регіональна, Світ у новинах, 30 хвилин у різних вимірах, Моніторинг тижня, Економічний журнал, Музичний острів – все це та багато іншого на "Радіо "Свобода". Слухайте нас в Інтернет-ефірі у форматах RealAudio та Windows Media

www.radiosvoboda.org

СУДОВО ЗАВІРЕНІ ПЕРЕКЛАДИ
НА УКРАЇНСЬКУ ТА ЧЕСЬКУ МОВИ
SOUDNĚ OVĚŘENÉ PŘEKLADY Z/DO UKRAJINŠTINY

Знижки для студентів, пенсіонерів, матерів у декретній відпустці, на великі замовлення
У нас Ви можете придбати часопис "Пороги"

Francouzská 233/114 Praha 10 PSČ 10100,
зупинка "Кримська" трамваїв 4, 22, 23,
тел. 271741513, 723132815 (Eurotel),
E-mail: ooksana@centrum.cz, www.volny.cz/ottomansky.ukr/

«Родина» привабила багатьох глядачів

Виступи та акції творчого колективу «Родина» стали доволі популярними серед празької української громади насамперед через свою безпосередність та велику кількість учасників. Ось і 14 вересня колектив запросив на музично-театральне дійство під назвою «Любіть Україну, всім серцем любіть», присвячене 17-ій річниці незалежності. «Родина» змогла домовитися про проведення акції у приміщенні середньої школи на вулиці Умєлецкій, що в столичних Голешовицях. Глядачів зібрався повний зал. В програмі вечора прозвучали твори Тараса Шевченка у виконанні милої «Ярославни» під супровід скрипки, уривок повісті О.Назарука «Роксоляна», інсценізація передання булави Б.Хмельницькому. Усім сценарієм проходила постава «Старця», який коментував події на сцені. Своїм співом і грою на гітарі полонили молоді дівчата. Виступили солістка Тетяна Степасюк і цимбалістка Вячеслава Логвінова, які подарували гостям приємну насолоду від співу і музики. І як завжди, після концерту був невеликий фуршет, і українська музика кликала всіх до танцю. Це вже стало традицією колективу. Колектив дуже розрісся від останньої зустрічі під час Різдвяних свят. Зараз налічує понад 25 осіб. Особливо поповнився молоддю, що тішить і членів, і керівників «Родини».

Мирослава Вишняк

Фотовиставка у Пржелоучі

Україна у світлинах фотокореспондента чеського видання «Денік» Томаша Кубелки була представлена 29 серпня в галереї міста Пржелоуч, що у Пардубицькому краї. Під час вернісажу виставки автор фотографій, частина з яких демонструвалася минулого року у Празі, розповів, що відтворив моменти щоденного життя мешканців села Новоселиця Тячівського району Закарпатської області, красу тамтешньої природи.

«Україна – мальовнича країна з надзвичайною природою. Люди там живуть традиціями, черпають сили з віри в Бога, а родина для них є справжньою цінністю. Зазвичай ми дивимося на Україну як на інкубатор найманих робітників. Ця думка створює уявні бар'єри, які я хочу зламати», - зазначив автор знімків. Дипломати Посольства України в ЧР у зверненні до присутніх підкреслили символічність проведення вернісажу у період здійснення заходів з відзначення 17-ої річниці Незалежності України, наголосили на тісних історичних зв'язках між українським та чеським народами. На вернісажі звучала українська музика, подавалися наші національні страви. Він зібрав велику кількість гостей, серед яких було керівництво міста, численні представники творчої інтелігенції, регіональних ЗМІ, широка місцева громадськість. Захід став значною культурною подією в житті регіону. З фотографіями можна ознайомитися на його персональному сайті www.tomaskubelka.eu.

Юлія Клочко

Дітки з Тернополя співали у Святому Клементині

Об'єднання українців та прихильників України запросило до Праги на екскурсію та для виступу у храмі Святого Клементина дитячий творчий колектив «Зоринка» з Тернополя. Напередодні виступу «Зоринка» зайняла друге місце в номінації «Дитячий хор» на 23-му конкурсі Бели Бартока в угорському місті Дебрецен. Що цікаво, що першого місця у цій номінації не отримав ніхто, а гран-прі отримав колектив з Аргентини. Тернополяни виконували складні

Чехи куштували борщ

Українська ініціатива, гурт «Ігніс» та часопис «Пороги», окрім української музики та мистецтва, стали популяризувати серед чехів і дещо з рідної кухні. Так, на «Етнофесті», який відбувався 31 серпня у Празі, у парку Подвіні, та 6 вересня у Младі Болеслав, у новому парку Габеші, зі сцени не лише звучали традиційні мелодійні пісні українською мовою – поряд з піснями, танцями та музикою інших народів – а й продавався за символічну ціну, зокрема, борщ та різноманітні випічки. Згодом «акція борщ» перемістилася до празької Люцерни, де під час фестивалю «Діалог культур» 4 жовтня червона українська поливка зі сметаною роздавалася усім бажаючим. Таким чином, нашу страву могли спробувати ті чехи, які б інакше поставилися до невідомої страви з недовірою і не замовили б її. Відвідувачі, утім, поступово пробували вісім супів, які приготували різноманітні національні меншини або етнічні ресторани. Цього разу перше місце отримав ліванський суп із сочевиці, друге (як і минулого року) – український борщ, а третє – болгарська традиційна поливка. Супроводжував змагання поливок кількаразовий танцювальний виступ молодіжного колективу «Джерело». Українці під час цих акції розповідали чехам, що поширене тут поняття «рускі борщ» – нісенітниця, оскільки самі ж росіяни чи поляки у всіх рецептах називають борщ українським, а в супах вони мають власний великий вибір – щі, солянку чи уху.

Українська школа в Празі

Документ про освіту державного зразка України.

Навчання – безкоштовне!

Форма навчання: денна, екстернат, школа вихідного дня.

Перевага навчання у нашій школі – підготовка до вступу у ВНЗ України та Чехії!

Телефон: **+420 608601167, 608083189**

e-mail: **ukrskola@ndpu.cz, LjudmylaK@rambler.ru**

www.ndpu.cz

Навчатися в українському ВНЗ за кордоном – можливо!

Філія

Національного педагогічного університету

ім. М.П.Драгоманова в м. Прага

проводить набір

студентів на 2008-2009 навчальний рік

Телефон: **+420 602884576, +420 608083189**

e-mail: **slovanskaskola@mail.ru, www.ndpu.cz**

духовні та сучасні твори на вісім голосів. А це не всім дорослим колективам під силу зробити. Також журі конкурсу відзначило особливу чистоту тернопільських хористів. «Зоринку» нагородили спеціальним дипломом як «Найперспективніший хор Європи», а також дипломом за найкращий фольклорний виступ. Конкурсанти в Дебрецені були близько тижня, у Празі – два дні, і подорожували містами Європи. «Зоринці» вже двадцять вісім років. У 1988 році хор отримав звання «Зразковий художній колектив», а в 2001 році - «Народна хорова капела». З 1993 року і до сьогодні з хором працюють два керівники – Ізидор Доскоч та Анжела Доскоч-Свідун. У 1996 році на базі хору «Зоринка» відкрито хорову школу. Капела «Зоринка» неодноразово здобуває призові місця на міжнародних конкурсах та фестивалях у Польщі, Угорщині, Німеччині, Австрії, США, Болгарії. Хор співав під час зустрічі вселенського патріарха Варфоломія в Борисполі «Боже Великий, Єдиний» та гімн.

пор

Фестиваль у Колочаві

Вже багато років у серпні в Колочаві на Закарпатті проводиться фольклорний фестиваль. Це своєрідна кульмінація чеського туристичного сезону в цій західній області України. У цьому році захід відбувся у першу неділю серпня на трав'янистому подвір'ї школи в Колочаві. Його практично проігнорували

чеські засоби масової інформації, але було чимало місцевих журналістів. І незважаючи на це, Колочаву називаються Меккою чеських туристів. Можливо, не дуже по праву, але звучить тут переважно чеська мова – у залі. А зі сцени – тільки українська. За один день тут прозвучали як народні, так і модерні пісні. Чехи були шоковані рівнем співу наших дівчат. «Конкурсантки, які на нашому комерційному телебаченні намагаються щось заспівати, навіть до колін не сягають до тих виконавиць, яких ми почули у цьому селі. І за зовнішнім виглядом також», - написав Отакар Брандос на туристичному сайті karpaty.net. Правда, шкода, що й чеський фольклор не був представлений на цьому фестивалі. Все свято починається і закінчується однією людиною – місцевою вчителькою Наталкою Тумарець. Бракувало, правда, одного, але суттєвого атрибуту справжнього фестивалю – кіосків із закускою. Бо пива було дійсно забагато...

«Руслан» прикрасив Дні НАТО

У суботу 20 вересня в Острави відбулись Дні НАТО – найбільше військове шоу не тільки в Чехії, але й у Центральній Європі. Широкі кола громадськості побачили багату шкалу засобів, якими володіють чехи та їхні партнери в Північноатлантичному союзі для забезпечення безпеки в Європі та світі. Такі дні проводяться вже ввосьме. Цього року в них уперше взяла участь Україна, і їхньою окрасою став український «Руслан» Ан-124 – другий найбільший транспортний літак у світі. За словами міністра оборони Чехії Власти Парканової, яка домовилася про прибуття цього літака, він став головною принадою свята й дав відвідувачам можливість уявити, на чому чеська армія доправляє свою

військову техніку до Афганістану. «Руслан» побув у шахтарському місті лише три години, але черги бажаючих його побачити були дуже великими. Україну також представив важкий транспортний літак Іл-76МД. Країни НАТО, зокрема й Чехія, активно використовують українську важку військово-транспортну авіацію. Відвідувачі мали можливість оглянути також найсучасніше озброєння з Великобританії, США, Польщі, Нідерландів, Німеччини, Франції, Іспанії й Словаччини, побачити показові виступи спеціальних військових підрозділів, а також спецзагонів поліції, митної служби, в'язничної охорони, прикордонників тощо.

рс

Двадцять ілюстрованих років Закарпаття

Чеське залізничне видавництво Kontig видало цікаву публікацію – збірник коментованих ілюстрацій «Podkarpatska Rus v letech 1919-1939» (в українській версії Закарпаття у 1919 та 1939 роках). Автор збірки Петр Штєпанек разом із іншими «добродругами» з Карпатського туристичного об'єднання презентував її 2 серпня у самих українських нетрях – селищі Усть-Чорна Тячівського району, а на тиждень пізніше – у Берегові. Читач знайде тут образ тодішньої Підкарпатської Русі таким, яким він поступово створювався за допомогою журналів, листівок і рекламних матеріалів, професійних книг та путівників. Ознайомлює з краєм очима відвідувачів, котрі приїжджали пізнавати незіпсовану красу природи і багатство народного мистецтва, хоча й дивувалися бурхливому розвитку. Книга укладається так, як тодішній туристичний путівник – відповідно до залізничних шляхів. Вона розділена на чотири туристичних зони: ужгородську, мукачівську, хустську та східну – мараморoську. Додано також детальні історичну й сучасну карти. Розповідається про діяльність підкарпатсько-руських відділень «Клубу туристів Чехословацьких». Його члени зуміли за короткий проміжок часу – менше, ніж двадцять років, - створити густу мережу означених туристичних стежок, туристичних будиночків та притулків, експлуатувати десятки нічліжок. Багатообіцяючий розвиток туризму тоді перервали спочатку мюнхенські події та Віденський арбітраж, а згодом – остаточний розпад Чехословаччини і Друга світова війна. Книга у максимально можливій мірі складається з оригінальних текстів. Вміщено також резюме українською, польською та англійською мовами. Від 14 серпня її можна придбати у Празі, в книгарнях Academia та KIWI, а також у словацькому Попраді. Рекомендована ціна – 537 Кч.

Олекса Лівінський

Текст: Людмила МАЛЕНКО

Як дослідник кубанського козацтва, український професор в Подєбрадах і друг Петлюри став... російським діячем

З крипти празької церкви Федора Щербину перепоховали серед краснодарських труб

У Чехії та, зокрема, у Празі, у 20-30-роках знайшло свій останній прихисток чимало українських діячів. Про це час від часу нагадують різні мас-медіа чи події. Зокрема, й наш часопис навесні цього року нагадав, скільки пам'яток нашого народу зникає просто на наших очах. А все чи то через байдужість, чи то надмірну заклопотаність власними справами. А тим часом державні мужі інших країн, так, ніби ненароком, непомітно для нас «позичають» на вічне віддавання наших же героїв.

Російське начальство і батюшкі біля нової могили Щербини у Краснодарі

Федір Щербина

Ось і так ми й втратили можливість вклонитися Федору Щербині – українцю з Кубані, професорові УВУ та господарчої академії в Подєбрадах. Його прах, вже як «видающеґася русскава дєятєля» перепоховали з крипти православної церкви на празьких Ольшанах до подвір'я церкви... у Краснодарі. Про те, що він був українцем і постійним опортуністом щодо російського царату та більшовизму, нині так популярних і шанованих у РФ, ба більше – що він був другом Симона Петлюри – запеклого ворога російських більшовиків, очільники нинішньої російської влади якось воліли промовчати.

Молодий революціонер та статист

Федір Андрійович Щербина, як розповідає його біографія на сторінках Об'єднання українців у Росії, - громадський діяч, історик Кубані, статистик, економіст, соціолог, автор віршованих поем «Чорноморці» (1919) і «Богдан Хмельницький» (1929), член-кореспондент Петербурзької АН з 1904 року, дійсний член Наукового товариства імені Шевченка (1924). Він народився на Кубані, в станиці Новодерев'янківській, у сім`ї священика. Закінчив Ставропольську духовну семінарію. У 1872 вступив до Петровсько-Розумовської сільськогосподарської академії, яку через рік залишив через участь у студентських виступах. Протягом 1874-77 навчався на природничому факультеті Одеського університету. Як член одеської Громади критикував дії уряду, був заарештований і засланий на деякий час у свою станицю. У 1877 за зв'язки з революціонерами був відправлений на заслання у Вологодську губернію, із якого повернувся наприкінці 1880 року. Під час перебування на півночі написав і опублікував у журналі «Отечественные записки» статтю «Сольвычегодская земельная община» (1879), закінчив роботу над книгою «Очерки южнорусских артелей и общинно-артельных форм». Книга була опублікована в 1881, і своєю появою стимулювала розвиток кооперативного руху в Україні.

Після повернення із заслання Щербина регулярно публікував свої статті, присвячені питанням козацької економіки. Вони зробили його відомим у суспільно-наукових колах. У 1884 Щербина був прийнятий на службу до Воронезького губернського земства для організації статистичного відділу. На посаді керівника статистичного бюро (1884–1901) склав і відредагував 66 томів статистики; видав «Сводный сборник по 12 уездам Воронежской губернии», «Историю Воронежского земства» (1891); підготував до видання історію Золотоніського і Полтавського земств; на прохання Владикавказької залізниці провів економіко-статистичне дослідження й опублікував «Общий очерк экономических и торгово-промышленных условий района Владикавказской железной дороги» (1894).

Щербина досліджував питання соціально-економічної та військової історії кубанського козацтва. Публікації привернули увагу громадськості та урядових кіл. У 1896 він призначається керівником експедиції для дослідження степових областей Російської імперії. До 1901 Щербина на чолі експедиції вивчає степові простори Семипалатинського, Тургайського, Акмолинського країв, знайомиться з побутом і настроями

козацьких общин на Уралі й у Сибіру, досліджує матеріальне становище киргизького населення Середньої Азії. Описи й висновки експедиції, відредаговані Щербиною, вийшли у світ 10-м виданням «Трудовые экспедиции по исследованию степных областей» (1902).

Щербина – наставник Симона Петлюри

Після повернення у Воронезьке земство, він у тому ж 1901 році, як політично неблагонадійний, був засланий під домашній арешт на Кубань. Там і пробув до 1920 року. Як зазначає дослідник і автор «Нарисів з історії Кубані» Роман Коваль, там доля звела Щербину із Симоном Петлюрою. «Чорноморці звернулися до авторитетного історика Федора Щербини, відомого своїми демократичними поглядами, щоб той взяв під опіку молодого та щирого вчителя Петлюру. Однак виявилося, що Петлюру ніяк не можна було залишити вчителем, бо з Петербурга надіслали секретне розпорядження, яким йому, як людині неблагонадійній, заборонялось учителювати і, взагалі, бути в безпосередніх зносинах із народом. Тоді Щербина взяв Петлюру як помічника для вивчення архівних матеріалів Кубанського козацького війська... «Та це для мене ще ліпше, ніж шкільна праця, - сказав Петлюра, вислухавши пропозицію відомого історика. - Мене цікавить історія чорноморців. А у військовому архіві дуже багато матеріалів і є ще навіть діла старого Запорожжя». І Симон Петлюра погодився того ж дня стати до праці. «Симон Петлюра був одним із тих молодих та гарячих народолюбців, - згадував пізніше Щербина, - які всією своєю душею й помислами линули до народу і яких ненавиділи та гнітили представники царської влади всіх рівнів. Для мене Петлюра був не тільки добрим та умілим працівником, але ще більш – дуже хорошою людиною щодо характеру, поглядів і вдачі у взаємних стосунках із людьми... Мої взаємовідносини (взаємини) з ним завжди були найкращими. Я звик цінувати Петлюру найбільше з етичного боку».

Кубанський українець у Чехії

Наукова діяльність Щербини у Кубанській області тісно переплiталась із громадською. В 1906 козаки обрали його головою козацької Військової Ради й доручили йому розробку рішень із приводу справедливого розподілу військових земель між станицями. В 1907 Щербина був посланий кубанцями делегатом у 2-у Державну Думу від партії народних соціалістів, де став головою Козацької фракції. Після революції 1917 року був незмінним членом Кубанських Крайової та Законодавчої Рад усіх скликань (1917–20), головою Верховного суду Кубанського козацького війська (1917), членом Верховного Кругу Дону, Кубані й Тереку (1920). Після заходів радянської влади щодо знищення козацтва як класу, у 1920 у складі кубанської делегації емігрував до Югославії, а в 1921 році – до Праги. З 1922 аж до 1936 року він – професор Українського Вільного університету й, одночасно, – професор статистики Української господарчої академії у Подєбрадах. Протягом 1924–1925 обіймав посаду ректора Українського Вільного університету. Був похований на Ольшанському кладовищі в Празі.

Щербина залишив близько 100 статичних досліджень. Серед них високу фахову оцінку отримали праці: «Крестьянское хозяйство по Острогожскому уезду» (1885), «Сборник оценочных сведений по крестьянскому хозяйству четырёх уездов Воронежской губернии» (1887), «Крестьянские бюджеты» (1900). Уже в еміграції він опублікував «Законы эволюции и русский большевизм» (1922), курс лекцій в УВУ й УГА «Статистика. Історія статистики і статистичних установ» (1925), «Еволюційні переміни в ідеології статистики» (1927).

Особливе місце у творчому доробку Щербини посідають праці з історії Кубанського краю та козацтва. В 1884 була опублікована його праця «История самоуправления у кубанских казаков». Він брав участь у формуванні збірника «Кубанское казачье войско (1696–1888)», і написав до нього нарис «История Кубанского казачьего войска» (1888). У 1891 році друкується дослідження «Земельная община кубанских казаков». Результатом роботи у Кубанському крайовому архіві стала його двотомна праця «История Кубанского казачьего войска» (1910–13). Вона містить історико-географічний опис Кубані; висвітлює майже всі сфери життя побуту, культури не тільки кубанського козацтва, а й інших народів, які населяли Кубань; подає всебічний огляд російсько-адигейських відносин періоду Кавказької війни. Хоча це було офіційне замовлення, книга пронизана духом демократизму, палкої любові до рідного краю, людей. Третій і четвертий томи «Истории Кубанского казачьего войска» не встигли вийти друком, але в еміграції Щербина видрукував статті: «Кубань у прошлом и настоящем, история и настоящее Кубани» (1927), «О деятельности кубанцев в ЧСР» (1927).

Рідні і земляки не хотіли такого «перепоховання»

Прах Щербини десятиліття спокійно покоївся у крипті православної церкви на Ольшанському цвинтарі у Празі. Але всередині вересня 2008 року за участі митрополита Чеської православної церкви Христофора останки були ексгумовані і вивезені до російського Краснодарського краю з метою перепоховання. Щербина дійсно хотів бути похованим на батьківщині, і, звичайно, свята справа – виконати його заповіт. Однак...

Непочутими, зокрема, залишилися звернення рідних і земляків вченого поховати його у рідній станиці. Вони зверталися до губернатора Краснодарського краю Ткачова і Митрополиту Єкатеринодарського і Кубанского Ісідора з тим, що «на початку 2000-х років обговорювалися два можливі місця остаточного упокоєння Федора Андрійовича – рідна станиця Новодерев'янківська і його садиба Джанхот, улюблені ним місця. Але для новодерев'янківців сумнівів ніколи не було: «Кубанський дід» повинен повернутися в «рідну Дерев'янківку». Прадіди-новодерев'янківці ще в 1938 році в Празі присягали, що перепоховають Щербину саме вдома. Ми поступово влаштували благоустрій місця, де жила сім'я історика і де стояв храм, в якому служив його батько. Тут була побудована каплиця, встановлена залізна огорожа, плита, на якій вибиті імена похованих тут батьків і брата Щербини. Школі і вулиці було присвоєно ім'я Ф.А. Щербини, створено його музей – в старому будинку школи для іногородніх».

Тому великий подив і незадоволення викликала у новодерев'янківців звістка, що прах Федора Щербини буде перенесено... до Краснодару. Про це було вирішено без ради з його земляками і родичами, навіть всупереч їхнім неодноразовим зверненням! Ба більше, місце де нині упокоївся великий кубанець, є вкрай невдалим: у дальньому куті подвір'я Свято-Троїцького храму, де немає інших козацьких могил. Але кілька метрів від «могили» із землі стирчать шматки комунікацій, труби, поруч їздять машини, сушиться за парканом білизна... «Місце поховання Федора Андрійовича неминуче загубитися у великому місті. Серйозного обґрунтування вибору цього місця ми не чули – окрім порожніх слів, що це «великий прихід» і «старий храм». Перепоховання нагадало таке собі шоу, а не бажання відновити справедливість. Порушується воля і тих кубанців, котрі ховали Щербину у Празі у далекому 1936 році», - було зазначено у листі, де також ново дерев'янківці просили або відкласти перепоховання його праху – до остаточного і прилюдного рішення (в тому числі з урахуванням думки земляків і родичів) усіх пов'язаних з цим питань, або перенести його в Новодерев'янківську. Причому лист підписали і староста станиці, і священник, і директори музею, школи та будинку культури, місцеві підприємці та журналісти.

До листа громадськості ніхто не прислухався. Не кажучи за те, що ніхто навіть не питався української громади у Празі про її думку щодо перепоховання її історичного діяча. В дусі найкращих совкових часів, державні мужі Росії, хоч і місцевого розливу, разом із відданними нинішньому політичному режиму у цій країні священниками, перепоховали Щербину 17 вересня цього року у місті Краснодар. Місті, яке, можливо, невдовзі знову стане Єкатеринодаром – на честь тієї самої цариці-гнобительки козацтва.

Розмовляв: Олекса ЛІВІНСЬКИЙ

Двічі магістриня

Дівчина з Ужгорода змогла паралельно вивчити право одразу у двох вузах — українському й чеському. Зустрілася як з «блатом», так і «ворожістю». За наукою подалася і до Америки

Наприкінці минулого року, як тільки помпезно щезли зовнішні кордони Чехії і країна вступила до Шенгенського простору, у пресі з'явилися перші скандальні публікації, до яких саме місць цей Шенген «не дійшов» і де його просто саботують. Зокрема, «Лідове Новини» розповіли, як дві студентки-сестри, які навчаються на юридичному факультеті в Празі, вирішили вранці 21 грудня відвідати Відень. Сіли до машини, та й поїхали. До Південної Моравії, як кажуть, ніщо не передвіщало...

Але не встигли від'їхати далі на південь від чесько-австрійського кордону, як їх, як і усі машини із чеськими номерами, зупинила поліція. Дівчата, громадянки України, показали свої паспорти із дозволами на довготривале перебування у Чехії. Вони знали, що цей документ уже протягом кількох годин надає їм право перебувати до трьох місяців у інших країнах Шенгенського простору, без необхідності отримувати візу. Але… цього чи то не знали, чи то не хотіли знати люди у білих фуражах. Дівчат звинуватили у недозволеному перетині кордону, видали акт про депортацію, та переконавши їх підписати документ німецькою мовою (якої вони не розуміли), повернули на територію Чеської Республіки. Не допомогли при цьому ні пояснення (австрійці все одно не розуміли ні чеської, ні англійської мови), ні дзвінки в чеське консульство в Австрії. Замість казкового Відня дівчатам довелося задовольнитися казковим святкуванням католицького Різдва у Зноймі. Але після повернення до Праги Оксана та Ленка справу так не облишили: написали скаргу до міністерств внутрішніх справ обох країн і вимагали сатисфакції. Чеське МВС одразу ж відповіло, що австрійські колеги були не праві. У Відні певний час думали інакше...

Але про це вже нині дипломована у двох (!) вузах (Ужгородському Національному та празькому Карловому університетах) магістр права Оксана Різак (27) розповідає сама. Ужгородська дівчина, ще будучи студенткою, активно організовувала різні акції, постійно була у центрі уваги та подій, не лізла до кишені за словом під час зустрічей на факультеті. Хоча на ній ще помітна перевтома від постійної «гризні граніту» юриспруденції перед іспитами та захистом диплому, активно домагатися дотримання прав людини бачить своїм життєвим кредо. Ми зустрілись зі співрозмовницею в одній із корчм у празькому районі Палмовка ще перед її відльотом на... навчання до Флориди, США.

Оксано, чому тобі не сиділося в Ужгороді?

Я готувалася поступати на фізмат або на медичний, та батьки переконували, що юриспруденція – це дуже перспективно. Тато мій інженер, мама вчитель математики, і я мала стати сімейним першопрохідником у цій справі. Вступила на юридичний факультет УжНУ, але заочно, тому ходила як вільний слухач на стаціонар. Це якраз був кінець 90-х років. Юрфак в Ужгороді був новинкою, я вчилася лише на третьому випуску. У нас було лише двоє чи троє викладачів з юридичною освітою, решта – історики. Десь на третьому-четвертому курсі вирішила залишитися у аспірантурі, домовилась, що буду на кафедрі допоміжною науковою силою...

А яка була система? Не треба було платити хабарів?

Треба було насамперед ходити до репетитора, який був викладачем університету. І він у якійсь мірі гарантував, що ти туди поступиш. Тобто хабар не давався, але курси у репетитора були платними. Та в УжНУ я чекала більшого зацікавлення з боку академіків, бо зі школи звикла до якоїсь логічної послідовності. А тут давалася книга Василя Лемака «Основи правознавства», нічого іншого, крім відтворення написаного у тій книзі, не вимагалося. Тобто треба було зазубрювати. Але я так принаймні пам'ять тренувала *(сміється)*...

Може, до тебе було заздалегідь упереджене ставлення – блондинка, сині очі, говірка...

Від самого початку я чула, що з мене юриста ніякого не буде, я це «не потягну». Репетитор казав, що дівчатам юридичний стаціонар взагалі не потрібен. Місце треба залишити, мовляв, хлопцям, щоб вони в армію не йшли. Навіть місце вільного слухача щороку «вибивала» у

декана. До заочників не ставилися серйозно. Тому я хотіла роботою на факультеті і аспірантурою довести, на що я здатна. Та якось одного дня влітку ми приїхали до нашої тітки до Плзня. А вона й каже, що як би добре було, що якби хоч одна з нас тут навчалася. Вона мала на увазі Західночеський університет у Плзні. Вона нам завжди робила запрошення і ми приїжджали на Різдво і на канікули до Чехії.

І це було поштовхом до навчання тут?
Ні, бо я готова була з першого вересня йти працювати на факультет. Але... на моє місце взяли іншу дівчину. Це була остання крапля розчарування.. Зрозуміла, що нічого мені на юрфаці УжНУ й робити.

Ти хотіла взагалі покинути університет?
З часом трохи заспокоїлась, але до Праги вирішила таки поступати. В Празі знайомий вчився на хімічному факультеті, ще один – на медичному... Вони розповідали про Карлів університет як заклад з давніми традиціями... Давня знайома мого тата викладає у УжНУ чеську мову. Я стала відвідувати її приватні уроки і готувати документи до вступу. Писала електроні листи, дізналася про подробиці, нострифікацію атестату із середньої школи. Робили виписку з ужгородського юрфаку. Весь процес зайняв понад півроку.

Тобто, у той час, коли всі твої ровесниці думали про заміжжя, ти знов думала про науку?
Так! Мені ніхто, навіть тато, не вірив, що я вступлю! Казали, що я зшаленіла, що «маю забаганки»! Мама боялася мене пускати. А коли я приїхала подавати документи, то сама не могла сказати ані слова! Хоча чеську вже більш-менш розуміла. Замість мене говорив знайомий. Пані на студійному відділенні коментувала, що якщо я не говорю чеською, то ніхто мене сюди не прийме. Отак я, знов розчарована, й поїхала з Праги. Але... у кінці травня прийшло рішення, що вони переводять мене на перший курс до Карлового університету. За результатами співбесіди!

А що ж рідний ужгородський?
УжНУ не залишила, два роки відмучила у двох вузах одразу. Було дуже важко. На першому курсі у Празі я лекцій не розуміла. Записувала їх на диктофон, увечері дома розшифровувала, переписувала. Книги також конспектувала. Так на ходу засвоювала мову. Паралельно вчилася і вдома.

Згодом і сестру Оленку сюди притягла?
Так, після першого курсу. Мені самій тут було дуже важко. Вона повторила майже точно мої кроки. Ми вже так звикли бути всюди разом...

Якщо порівняти процес вступу до УжНУ і сюди, до Праги?
До Праги, звичайно, набагато важче. Тут нема «свого» репетитора, який підкаже, на що саме при підготовці звернути увагу. Чехи, умовно кажучи, «вороже налаштовані», і бачать у тобі конкурента. Тут знайомства грають мінімальну роль. Постійно за себе воюєш. На іспиті тобі ніхто не підкаже, бо кожен переживає за себе. Доки не отримаєш диплом на руки, не маєш впевненості, що довчишся. Треба мати знання, енергію, витримку, багато над собою працювати. В Ужгороді багато чого вирішує «блат» Курс в УжНУ нараховував біля 60 студентів, а в Празі – мінімум 400. В Ужгороді викладачі знають студентів в лице, і оцінка знань базується на аналізі роботи протягом року, а не протягом 10 хвилин іспиту в стресовій ситуації. В Празі за всі шість років за жоден іспит, ані за залік не надала винагороду Справді!

Під час вручення дипломів у Карловому університеті, літо 2008.

У Празі без пива немає навчання.

Удома в Ужгороді буває рідко.

В Ужгороді тобі заздрили?
Так. Думали, що я сюди вступила «за нашою системою». Мовляв, «от мої батьки купили мені лише машину, а їй «організували» вступні в Прагу». Наші люди бідні, коли нікого не обговорюють. Але тут поступити – це ще не найважче, найважче протриматися. Тут не йде все, як «по намазаному».

А що було найважче?
Перший письмовий іспит з теорії держави у зимовому семестрі на першому курсі. Мова у мене була такою... чесько-словацькою, як професор казав. На той іспит я готувалася понад півтора місяця. Нині я його склала і без підготовки. На юридичну термінологію у мене був малий запас слів. Потім було важко наприкінці третього курсу, коли мені не дозволили скласти залік. Я мала індивідуальний план, бо захищалася в Ужгороді на магістра. Тоді я хотіла все закинути, бо все набридло: чужа країна, важка наука... Цей шок я ледь переборола. Знайшла роботу в адвокатській фірмі. Цей нещасний залік склала аж у травні, і мене перевели на четвертий курс. Але згодом все вляглося. Сама себе заспокоювала: з кожним іспитом наступний буде легший.

А скільки ти екзаменів склала?
У празькому університеті, здається, 33. Державних – три після першого курсу, теж три – після другого, потім ще 6, тобто разом 12. Останній був у психологічному плані найважчий. Я «жила» у Клементинумі (головна празька бібліотека) від ранку до ночі у книжках.

А за що ж ти тоді жила, що їла, чи взагалі не їла?
Перший і другий курс нас повністю утримували батьки. Я не дуже люблю готувати, але все помінялося, коли приїхала сестра, вона винятковий кулінар. Вона більш домашня, ніж я. На мене перейшли організаційні питання – документи, візи, заяви і так далі. Я й Прагу почала інакше з нею сприймати, бо рідній людині при потребі завжди можна виплакатись.

А у Празі тебе сприймали як?
Бувало, що чехи дорікали, що я лиш хочу переїхати, вийти заміж за чеха, громадянство отримати... Та якби це була моя ціль, то для цього мені б п'яти років науки не треба було б *(сміється)*. Я на такі питання реагую дуже бурхливо, у кращому випадку не звертаю уваги. Думаю, що ще маю час для створення сім'ї... З іншого боку наші мужчини бодай за дівчатами залицяються на вищому рівні, вони більш джентльмени, доки не оженяться (що далі – питання інше), але в Чехії навіть того немає... Тут індивідуалізм, кожен за себе. Хоча за шість років проживання тут розумію, що все у відносинах дуже індивідуально...

Твій останній студентський рік був найбільш насичений...
Так, десь з вересня-жовтня минулого року стала інтенсивно готуватися до державних іспитів, яких є два блоки – у січні і травні. Від 9-ї ранку до 10-ї вечора сиділи із

сестрою у Клементинумі. Там багато студентів, які у такій самій ситуації. У жовтні мене повідомили, що за конкурсом проходжу на навчання в Університеті в Маямі на Флориді. Була рада, але, з іншого боку, це означало нову хвилю навчання.

Ти була ж уже тричі в Америці!

Так. Спочатку за програмою «Ворк енд тревел». Увечері за пивом із другом-хіміком з Ужгорода вирішили у ній взяти участь. Він єдиний, хто наважився зі мною поїхати. Заплатили 500 доларів за програму, візу, купили квитки, і полетіли. Але наступного літа вже до США вирушила із сестрою. Працювали в піццерії біля «Американ юніверсіті», подорожували. Це були перші самостійні кроки у плані заробляння грошей. Вашингтон для нас став знайомим містом. Потім я швидко знайшла роботу на «Капітол гіл», у грецькому ресторані офіціанткою. Бізнес греків – сімейний, таверна належала старому грекові. Зустріла багато цікавих людей серед них конгресмени сенатори Потрапила на екскурсію до Білого Дому. Там чиновники дуже прості, якщо порівняти із нашими – «недоторканними». Цікаво, що вони вже знали, де Україна, відрізняли її від Росії, але Чехію від Словаччини – не дуже. Як іноземка там, у США, у тому міш-маші народів, я себе відчувала краще, як інколи у Чехії. Втретє їхала лише на 10 днів. Просто так – відвідати друзів. Вже могла це собі дозволити.

А де ти ще побувала?

У Франції, а от до Австрії не доїхала... Між іншим, закінчилась та історія гарно. Мене всі відмовляли від того, щоб я з ними воювала, облишила ту справу подалі від зайвого клопоту. Чесно кажучи, мене це тоді сильно зачепило, бо ми були святково налаштовані на Відень і на різдвяний ринок, а настрій нам зіпнули порядно. Спочатку мені австрійці написали, що я все вигадала. Я тоді вислала їм офіційного листа про депортацію. І згодом отримала відповідь з вибаченням від Міністерства внутрішніх справ Австрії. Що ми з Оленкою дійсно мали рацію, і вони назвали дії своїх співпрацівників непрофесійними. Це, мовляв, був перший день, і не всі все знали.

А що ти хочеш робити у цьому житті?

Я саме на роздоріжжі. Щойно вступила до аспірантури на кафедру цивільного права. Спеціалізація – договірне право, охорона споживачів тощо. Тема дисертації – договір купівлі-продажу через Інтернет, порівняльна характеристика України, Росії, країн Західної Європи та Америки. Вже й отримала підприємницьку ліцензію на переклади юридичної тематики. Минулого року навіть пробувала робити синхронний переклад, постараюся опанувати і цей профіль. Цікавить й міграційна політика. Людям, які сюди приїжджають чи лише хочуть приїхати, це потрібно.

А що кримінальне право?

Воно не дуже мене цікавить, але університет нам дав чудову можливість взяти участь у конкурсі на стажування у судах. Ми пройшли, і рік мали можливість бачити судові засідання у цивільних та кримінальних справах, у тому числі й закриті. В Ужгороді такого не було, лише одна теорія. Тут я зрозуміла, що робота юриста – творча. Думаєш, зіставляєш аргументи, докази. І де два юристи – там три думки *(сміється)*.

Як твої подруги реагують на твої життєві темпи?

Люди поділяються на дві групи. Одні підтримують, радіють за успіхи. Як от моя однокласниця по парті. Друга група просто заздрить: мовляв, ти дуже добре маєшся, для тебе не проблема поїхати до Праги чи до Америки, вільно про це говориш, не подзвониш, зазналася, ну й так далі... Бувають навіть озлоблені. Але свого я досягла своїми силами. Це кожен може зробити. Коли я приїхала з Америки уперше, то переважно думали, що це «усе заплатив її няньо, бо він митник». Цей фактор завжди гризе комусь очі. Але не знаю, хто б із наших ужгородських студентів-юристів наважився б на роботу «якимось-там» офіціантом. Я б і зараз без проблем попрацювала офіціанткою. Відпочила б від всіх цих параграфів.

А чи думаєш повертатися до Ужгорода?

Не знаю... Якби була хороша робота, на якийсь час можна було б але після всіх моїх подорожей Ужгород здається маленьким містом. Зараз їжджу додому, наче на відпочинок – набрати позитивної енергії та побути з батьками. Поки планую бути у Празі, вчити далі право, іспанську мову, але якщо треба, то легко можу зібрати речі й поїхати чи то на Схід, чи то на Захід, або Америку Жити на одному місці – це гарно, але переїжджати, пізнавати нове – цікаво То поки є енергія і можливість, буду продовжувати пізнавати світ. До речі, під час навчання і перебування в Маямі я відкрила для себе новий обєкт інтересу – Латинська Америка. То хотілось би там побувати, чи навіть спробувати реалізувати себе як правник в міжнародних відносинах.

На Флориді, США

Разом із сестрою – всюди

Празький український хор шукає співаків усіх вікових категорій

Pražský ukrajinský sbor hledá zpěváky všech věkových kategorií

Зголошуватися за адресою або телефонами:
Přihlášky na adrese nebo telefonicky:
uicr@centrum.cz, mandova@gvp.cz
+420 777212240, +420 737972692

Репертуар хору: духовні та світські, популярні пісні усіх жанрів без обмежень

Repertoár sboru: duchovní a světské ukrajinské skladby, oblíbené písně všech žánrů bez hranic

www.ukrajinci.cz

Київські митці зібрались на чеському «Венкові»

Пленер молодих художників «Венков», в якому брали участь студенти старших курсів Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури (Київ), відбувався з першого до десятого жовтня в селі Тисова, що неподалік Високого Мита у Східній Чехії.

Групу молодих митців (Богдан Поліщук, Олена Рачковська та сестри Юлія й Ольга Закличні) очолив академічний художник, член спілки художників України Тарас Пліщ, котрий багато років живе і працює в Празі. Родзинкою пленеру було те, що всі художники потрапили в природне і культурне середовище, у котрому раніше ніколи не були, в іншу країну з її традиціями, котрі десь тісно переплітаються з українськими, але в багатьох випадках абсолютно відрізняються від них. Кожен з учасників працював над роботами по-своєму, на полотно лягали мазки різнокольорових барв осені, а також елементи інтер'єру і екстер'єру з історичної будови пані Катерини Профоусової, де й мешкали учасники пленеру. Це – історична будова сільського господарства, котра нагадує гуцульську ґражду.

Завершився пленер виставою-вернісажем в галереї «ZUZUK», яка пройшла в невимушеній атмосфері. Молодим художникам з Києва було цікаво поспілкуватися з представниками чеської інтелігенції і української діаспори в Празі. Відвідувачі мають можливість переглянути виставку творів, котрі ще пахнуть свіжою фарбою і опалим листям. Крім плідної творчої праці, а під час пленеру було написано більше двадцяти полотен, студентам вистачало часу і енергії побувати на кількох концертах, виставах, відвідати цілу низку музеїв і картинних галерей, зробити екскурсію до історичного міста Літомишль. «Залишилося дуже приємне враження від відвідин дому пані Катерини. Це як повернення в дитинство, в казку. Це мені нагадує хату моєї бабусі, в котрої я проводила літні канікули. Думала, що у дитинство вже не повернуся ніколи, тільки уві сні. Бабуся померла, а в її хаті тітка зробила євроремонт, - сказала Оля Заулична, котра завершила дипломну роботу під назвою «Спомин». - У картині я хотіла відтворити буття звичайної сільської жінки, яка пройшла життєвий шлях трагічного XX століття. Тому я зобразила старість. Старість – це коли лишаються тільки спогади. Їй байдуже до майбутнього, вона пережила всі режими. Я хотіла зобразити образ жінки, яка попри жахи XX століття зуміла зберегти світлі спогади з життя. Вона знаходиться в інтер'єрі, характерному для прикарпатських сіл: декоративний килим над ліжком, вишиті подушки, фото. Вона є частиною всього цього, берегинею народної традиції, і як тільки вона піде, це все зникне».

Пленер художників – це не концерт зірки естради чи виставка відомого майстра. Але він вказує, куди треба робити наступний крок, аби стати на ту невидиму стежку до успіху. Саме цю ціль ставили організатори – допомогти молодим талантам правильно обрати творчий шлях, побачити інший світ, іншу країну не у якості туристів, провести час не в ностальгічному емігрантському середовищі, а безпосередніми носіями культурного середовища, в якому ми перебуваємо. «Дуже приязно та тепло нас прийняли. Завдяки знайомству з Каткою, представником чеського народу, побачили Чехію з ракурсу непересічного туриста, трошки подолали мовний бар'єр. Добре, що такі проекти взагалі відбуваються, і добре було б, щоб вони мали своє продовження та прогрес», - сказала свою думку Олена Рачковська.

Спільними зусиллями державних і громадських організацій започатковано справу, котра зацікавила багатьох: ідея проведення, кураторство пленеру належить Мирославу Зузуку, власникові однойменної галереї ZUZUK й активісту громадської організації Форум Українців Чехії, фінансова підтримка – Посольства України в Чеській Республіці. Завершилася акція вернісажем у галереї ZUZUK, з роботами художників можна ознайо-митись протягом усього жовтня.

пор

Українська ініціатива в Чеській Республіці

Дні української культури в Чеській Республіці

3.11. – 9.11. 2008

ансамбль "Джерело", фотографія О.Лівінського

Акцію фінансово підтримало Міністерство культури ЧР

Прага

Понеділок: **3.11. 18:00 год.**
Тарас Пліщ, "Граючись в життя"– відкриття "Днів культури"
Виставка картин укр. символіста
U Lužického Semináře 20, Praha 1

Вівторок: **4.11. 18:00 год.**
Ігніс: "Музика з Ігнісом"
Виступ укр. капели та гостей
Dům nár. menšin, Vocelova 3, Praha 2

Середа: **5.11. 17:00-20:00 год.**
"Завітайте до нас"
День відкритих дверей УІЧР-Пороги
Dům nár. menšin, Vocelova 3, Praha 2

Четвер: **6.11. 17:00 год.**
"Богдан Хмельницький" – фільм 2008 р.
Вечір українського фільму
Dům nár. menšin, Vocelova 3, Praha 2

Неділя: **9.11. 8:30 год.**
Літургія в храмі св. Климентія
Виконує укр. хор "Берегиня"
Karlova 1, Praha 1

Хомутов

Субота: **8.11. 16:00 год.**
Хомутівський український галла-концерт
Акція регіональної організації та гостей
Kulturní dům KASS, zahradní 5341, Chomutov

Прага – головна програма "Днів культури"

Неділя: **9.11. 15:00 год.**
Галла-концерт укр. гуртків
Музичний і танцювальний виступ у Празі
Divadlo Metro, Národní třída 25, Praha 1

Партнери: Галерея Зузук, Форум українців, Об'єднання українців, Об'єднання українок, Берегиня, Джерело, Родина

Ukrajinská iniciativa v České republice, Vocelova 3, Praha 2, uicr@centrum.cz, tel.: 777 212 240, 222 254 476, **www.ukrajinci.cz**

Текст: Рене КОЧІК, Олекса ЛІВІНСЬКИЙ

Абсурдотрагікомедія

У світі – фінансова криза, на Кавказі – війна, а в Україні – сварки і перевибори

Нинішня криза настільки заплутана, що її перестають розуміти навіть зазвичай дуже політизовані самі українці. Гаряча політична осінь відбувається на тлі кавказького конфлікту і демонстративних сигналів з Росії про те, що «після Грузії на черзі Україна (чи то пак Крим або Донбас)». Так і не відомо, чи чекають нас вибори, призначені на 7 грудня...

Крихка коаліція помаранчевих сил у парламенті, яку спрощено називають «прозахідною» у складі Блоку Юлії Тимошенко (БЮТ) та блоку «Наша Україна-Народна самооборона» (НУНС) дала тріщину ще у червні, коли БЮТ залишили два депутати«підприємці». Демократична більшість перестала існувати. Ще більшим розколом пройшов НУНС. Хоча він має всього лише 14 відсотків місць в парламенті, зумів розділитися аж на чотири основні групи: «Нашу Україну» пропрезидентського депутата В'ячеслава Кириленка, від якого відділилися новостворений «Єдиний Центр» та Народний рух Бориса Тарасюка, і «Народну самооборону» колишнього соціаліста, нині міністра внутрішніх справ Юрія Луценка. Двоє останніх стали симпатизувати Юлії Тимошенко, а ЄЦ належить до жорстких критиків уряду. Лідери ЄЦ договорилися навіть до того, що у повені на Західній Україні та вибухах військових складів у Лозовій на Харківщині винувата Юлія Тимошенко мало не персонально. До речі, ЄЦ контролюється «закарпатцями», точніше секретарем президента Віктором Балогою. І хоча він заявляє про прихильність європейським цінностям, але розбудовується на пострадянський спосіб: кількість членів збільшується за рахунок чиновників нижчого рангу та бюджетників.

Символи замість суті

Тому, здавалося б, кращого сезону для своєї, нині опозиційної, Партії Регіонів Віктор Янукович навіть може не бажати. Не треба розпинатися, досить спостерігати, як «ті кляті проамериканські націоналісти» потопають у сварках. Ну так, щоб показатися на екрані, можна пошкодувати діток, які, мовляв, плачуть у школах через «українізацію» і дублювання фільмів. І спокійно стежити за ростом власної популярності. Але за цим політичним словоблуддям та з'ясуванням стосунків заглухло серйозне і тверезе обговорення економічного стану країни на тлі світової фінансової кризи. Серйозні проблеми «Промінвестбанку» вже свідчать про те, що країну вона не минає.

Теми для перепалок по обидві сторони Дніпра традиційні і аж до наївності емоційні: буде нам краще в обіймах Брюсселя-Вашингтона, чи Москви? Був голод у тридцяті роки минулого століття геноцидом Кремля проти українців, чи це була «общая саветская бєда», і краще не «мусувати» цю тему узагалі? Проводити «українізацію», чи зробити російську мову другою державною? Підтримати Саакашвілі, чи сепаратизм Абхазії й Південної Осетії? Що з Чорноморським Флотом Росії, якому дуже не хочеться покидати Севастополь у 2017 році?

Останнє запитання стає наріжним... Через неясні борги минулих років ЧФ практично нічого не сплачує за оренду української території. Тому у Києві заявили про намір ліквідувати цей державний борг і перейти до прозорої, а значить і набагато вищої, ціни за оренду. В Кремлі це викликає шалений спротив і навіть погрози. Звісно, завтра російські танки не вирушать «прінуждать хахлов к міру» до Криму чи «защіщать права» десятимільйонної російської меншини переважно на Сході України. Але у Києва немає впевненості, що у майбутньому він не стане метою подальшої «миротворчої операції». Послух можна викликати і коротким, але різким повідомленням про ціну на газ.

Вибори і «рука Москви»

Українська «залізна леді» Юлія Тимошенко важко виборювала свою нинішню посаду, тому й розлучатися з найважливішим кріслом у державі їй ой як не хочеться. Для підвищення своїх шансів стати наступною президенткою, вона уклала тимчасовий компроміс зі своїм суперником Віктором Януковичем. На початку вересня БЮТ та ПР об'єдналися у боротьбі проти Ющенка. Їхнє спільне голосування позбавило Ющенка деяких важливих повноважень, спростило процедуру відкликання глави держави. Тимошенко пішла ще далі, коли несподівано стала захищати інтереси російського Газпрому, раніше так нею критикованого. «Газовій принцесі» раптом сподобалися плани віддати йому Чорноморський шельф для розробки родовищ, як і реверс трубопроводу Одеса-Броди. Її східний реверанс продовжився повною мовчанкою щодо кавказької війни і кульмінував візитом до Москви. Там її прийняли на найвищому рівні, а Ющенка Путін непрямо обізвав «мазуриком», бо він, мовляв, поцупив у Юлії Володимирівни літак... Ющенкові прихильники стали бити на сполох, називаючи прем'єршу «зрадницею державних інтересів». Настав кінець коаліції демократичних сил, і криза зайшла у глухий кут. В такій ситуації уряд не може працювати. Спроби реанімації коаліції БЮТ та НУНС певний час тривали, Тимошенко погоджувалася скасувати всі закони, прийняті разом із ПР, однак єдність та взаємодовіру це б все одно не відновило. Хоча Ющенко висловився, що розпуск парламенту та нові дострокові вибори були б крайнім заходом, усе ж таки 8 жов-тня проголосив про їхнє проведення.

Далі, вже в традиціях українського політикуму, почалася судова абсурдотрагокомедія: Окружний адміністративний суд Києва призупинив дію указу Ющенка про позачергові вибори. У відповідь Ющенко 13 жовтня... ліквідував цей суд, і сформував «Центральний окружний адміністративний суд», який одразу ж своєю ухвалою 17 жовтня скасував ухвалу, якою було зупинено дію указу про розпуск Верховної Ради. При цьому Центральна виборча комісія постійно скаржилася на відсутність коштів на вибори, бо уряд – природно – відмовився їх виділяти. Чи відбудуться 7 грудня вибори – наразі не відомо, адже минулого разу Ющенко тричі розпускав стару раду і призначав нову дату виборів.

Утім, метушня в останні місяців має цікаві моменти. Популярність Тимошенко, яка таки зберігається на «помаранчевій» Західній Україні, після маніпуляцій з Януковичем помітно зросла і на «проросійському» Сході – вотчині Партії Регіонів. Що б не казали, але співпраця із впливовою прем'єршею, цим «чоловіком у сукні», таки не може не вабити впливових олігархів. Особливо якщо порівняти з лідером опозиції, який ніби ще все сидить у парткомі КПРС, але не проти згадати про молодість, коли «с пацанамі шапкі снімал, двє ходкі на зону дєлал» і т. д. Парадокс, але не виключено, що БЮТ врешті об'єднає своєю популярністю захід країни зі сходом та півднем.

■

Закарпаття-Височина: партнерство і в 2009 році

Триває співпраця Закарпаття та краю Височина. Після реконструкції шкіл у селах Лазещина та Стримба обидві сторони готують кошти для співпраці на наступний рік. Край Височина передбачає знову виділити 5 мільйонів крон, повідомляє прес-секретар адміністрації краю Катерина Недвєдова. Передбачається завершення будівництва на Рахівщині та ремонт центру соціальної реабілітації у Тур'ї Реметах. Також всередині листопада цього року з Лазещини до Їглави з гастролями має приїхати фольклорний колектив. Реалізацією спільних проектів займається новостворений благодійний фонд Visa. Співпраця Закарпаття та Височини розпочалася у 2007 році, і у лютому цього року український регіон підписав із чеським угоду про партнерство.

пор

Тополанек відвідав Київ та Донецьк

Саме під час розпаду коаліції чеський прем'єр-міністр Мірек Тополанек мав переговори з українською колегою Юлією Тимошенко. У Києві чеський голова уряду заявив, що «у кожній країні різні проблеми. Ми переживаємо постійно те саме». З Тимошенко він розмовляв про співробітництво в рамках ЄС під час головування Чеської Республіки у першій половині наступного року, а також про угоду вільної торгівлі між Україною та ЄС. За словами чеського лідера, «необхідно у вас вдома, в Україні, змінити деякі речі, в іншому випадку буде важко переконати країни ЄС, що цей документ (про вільну торгівлю) є необхідним і корисним». Він додав, що чеських підприємців цікавить українська частина Чемпіонату Європи з футболу у 2012 році, яка проводитиметься в Україні та Польщі. «Україна розраховує на підтримку з боку Чеської Республіки в ході свого головування в ЄС 2009», - відповіла Тимошенко з тим, що Київ може бути партнером Чехії щодо диверсифікації джерел енергії. Тополанек також прокоментував, що для України в майбутньому може стати критичною ситуація в Криму, де проживає багато росіян і легко роздаються російські паспорти.

Згодом делегація чеських підприємців та політиків відбула до Донецьку. Модернізація виробництва, інновації у виробництві та підготовка кваліфікованих кадрів – це основні напрямки співпраці ЧР та Донеччини. Прем'єр-міністр Чехії тут заявив, що у промислових регіонах Європи необхідні реструктуризація і зниження споживання електроенергії, а також активне протистояння конкуренції з боку азіатських країн. «До кінця року ЧР збирається заснувати спеціальну комісію з питань подальшої співпраці», - сказав М. Тополанек. Чеські компанії можуть брати участь у модернізації металургійних підприємств, обладнання шахт та енергомереж, постачати трамваї, тролейбуси, транспортне і сільськогосподарське обладнання, а також продукції ноу-хау, високих технологій, для поліпшення комунального господарства й здійснення утилізації відходів. Чехія сьогодні постачає в Україну послуги в сфері електроенергетики, машинобудування, транспортні засоби, фармацевтичну продукцію, оптику та медичне обладнання. У свою чергу у нас купують залізну руду, паливні матеріали, масла, хімікати, деревину та продукти деревообробної промисловості.

пор

Дешевші дзвінки за кордон

Українські мобільні оператори МТС та Київстар запровадили дешевші тарифи для дзвінків за кордон, зокрема до країн ЄС. Так, абоненти МТС можуть активувати послугу «МТС Європа» і телефонувати за 1 гривню (3,5 Кч) за хвилину. Ця вартість однакова для дзвінків до Польщі, Чехії, Угорщини, Греції, Росії, Словаччини, Італії, Іспанії та Португалії. Для цього потрібно лише перейти в тариф «МТС Перший» з послугою «Європа» або «МТС Вільний» з послугою «Європа». При цьому потрібно перебувати на території Львівської, Закарпатської, Чернівецької, Хмельницької, Івано-Франківської, Рівненської, Волинської або Тернопільської областей. Раніше компанія «Київстар» для всіх свої абонентів відкрила пакет «СтарСвіт». Користуючись спеціальними кодом «815» перед кодом країни та номером телефону, можна подзвонити за кордон за вартістю майже місцевого дзвінка. Причому з 12 червня цього року знижена вартість на дзвінки у небізнес час (вечірні, нічні години та вихідні й святкові дні). Зокрема, до країн Східної Європи можна дзвонити у бізнес час за 3,20 грн (11,2 Кч), а у не бізнес час – за 1,95 грн (6,8 Кч). Тарифікація дзвінків здійснюється посекундно, на вихідні дзвінки нараховується плата за з'єднання згідно тарифного плану. Тарифи наведені з урахуванням 20% ПДВ та без урахування збору до Пенсійного Фонду.

Стефанія Чепинець

Пірати захопили українську зброю та моряків

Від піратства біля берегів Сомалі постраждали українські моряки. 25 вересня африканські злочинці захопили судно «Фаїна», у складі екіпажу якого є 17 громадян України. На борту судна – 33 танки Т-72, гранатомети, зенітні установки і боєприпаси, які Україна продала Кенії (за іншими даними зброя призначається для сепаратистської провінції Північного Судану). Судно перебуває під наглядом кількох американських кораблів, які мають завдання не допустити вивантаження зброї на берег. Пірати, за різними даними, вимагають від 8 до 20 млн. доларів викупу за моряків. Як повідомила Партія Регіонів, вона заснувала фонд зі збору коштів для викупу українських моряків. Їхні родичі заявили, що гроші для сплати викупу сомалійським піратам вже зібрані. Про це повідомила мати одного з моряків Ольга Гіржева. За її словами, основну частину суми дали Віктор Янукович, Борис Колесніков та інші представники опозиційної партії, а також люди, які здавали по 5, 10 і 50, і 200 гривень.

уніан

Віталій Кличко переможно повернувся на ринг

Колишній боксер, нині в більшості політик Віталій Кличко переміг у бою 11 жовтня нігерійця Самюеля Пітерса за чемпіонський пояс за версією WBC (Світова боксерська рада). Вісім раундів Віталій Кличко демонстрував очевидну перевагу, його суперник не довів практично жодного удару, крім 6-го і 7-го раунду, коли Пітер спробував переламати хід двобою. Наприкінці восьмого раунду Самюель Пітер одержав останні два міцні удари, але не впав у рингу – відбув перерву і не зміг встати на 9-й раунд. Таким чином вперше в історії боксу чемпіонами світу є два українці-брати Віталій та Володимир Клички. «Радий, що все вийшло і вдячний усім, хто підтримав мене в цьому досить ризикованому і авантюрному починні. Було б дуже здорово, якби в найближчому майбутньому Володимир зустрівся з тимчасовим чемпіоном світу WBA росіянином Миколою Валуєвим або ж тимчасово не чинним чемпіоном WBA Русланом Чагаєвим і зібрав би всі чемпіонські пояси», – сказав Віталій. Президент України Віктор Ющенко одразу ж привітав Віталія з перемогою. «Віталій повернувся до професійного боксу після кількарічної перерви, і продемонстрував блискучу майстерність та високий професіоналізм», - зазначив В. Ющенко.

Бій з Пітерсом був дуже суперечливим, бо він перед цим називав українця Кличка шахраєм і «ніяким не чемпіоном», всіляко ображав і сподівався, що Кличко за чотири роки втратив форму. У відповідь Кличко-старший як почесний чемпіон кинув виклик Пітерсу. Кличко нині є депутатом Київської міської ради, лідером однойменного політичного блоку та партії «Пора».

уніан

Текст: Дмитро СЛАВОВ

Проблеми освіти стали темою Форуму діаспори в Греції

Вже втретє зібралися українці Європи на Форум діаспори. Цього разу він відбувався на грецькому острові Евія з 6-16-го вересня під егідою Європейського Конгресу Українців та Посольства України в Греції, у співпраці з Національним педагогічним університетом ім. М. Драгоманова, Київським державним університетом ім. Т. Шевченка, Українською Радою Миру та Міжнародною українською школою.

У Форумі взяли участь представники 12-ти країн: Естонії, Литви, Латвії, Росії, Чехії, Австрії, Франції, Португалії, Данії, Угорщини, Греції та України. Провідною темою Форуму стала освіта за кордоном. В діаспорних колах велика увага приділяється питанням збереження рідної мови, звичаїв та традицій. Нині назустріч дітям заробітчан йде Міністерство освіти України. Рік тому була створена Міжнародна українська школа, покликана давати середню освіту України її громадянам, які тимчасово чи постійно проживають за кордоном.

В рамках Форуму директор Міжнародної школи Людмила Іванова проводила семінари для вчителів недільних шкіл закордоння. Секцію вчителів української мови проводив директор інституту філології Київського педагогічного університету професор Анатолій Висоцький. Багато учасників із зацікавленням відвідували історичні бесіди. Складний шлях становлення нації від Хмельницького до сьогодення – такою була основна тема проведених дискусій.

Програма Форуму виявилася надто напруженою. Учасники жили по хвилинах, вільного часу було обмаль. Проте, де б вони не збиралися – на пляжі, в морі, в ресторані, на семінарах чи на бесідах – всюди жваво обговорювалось все, що хвилює. Інтенсивно обмінювались досвідом і спогадами. Директори недільних шкіл з різних країн та особи, причетні до вищої освіти в країнах проживання, працювали на семінарах з питань освіти, вимальовували шляхи співпраці. Найголовніше, що плани мають реальне підґрунтя і реальні шляхи їх вирішення. Саме тут можна було отримати такі знання, яких не дає жоден вуз – практичне вміння роботи з дітьми в нестандартних ситуаціях. Наприклад, жодна методична література не пише, як працювати з різними віковими категоріями дітей в одному класі. А директор школи з Естонії Лариса Житник у співпраці з викладачами Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова на чолі з професором Висоцьким вже кілька років опрацьовує таку методику на своїх уроках, і щиро поділилася своїм досвідом. Взаєморозуміння створило і на цьогорічному Форумі теплу родинну атмосферу, породило міцні дружні відносини, які триватимуть далі. Всі учасники освітніх семінарів отримали брошури, видані Товариством «Українсько-грецька думка» з доповідями про стан освіти в окремих країнах. В кінці Форуму було підведено підсумки конкурсу, оголошеного Товариством на кращий матеріал про освіту. Переможцем конкурсу було визнано Володимира Строя з Латвії, який окрім пам'ятного диплома отримав невеличкий подарунок на пам'ять.

Надзвичайно результативною стала зустріч представників української діаспори, а саме викладача кафедри славістики Сегедського університету (Угорщина) Наталії Шайтош, директора інституту філології Національного педагогічного університету професора Анатолія Висоцького, директора Міжнародної української школи Людмили Іванової, аташе з питань освіти та релігій посольства України в Греції Наталі Косенко та директора недільної школи при Товаристві «Українсько-грецька думка» Оксани Наконечної у Міністерстві освіти Греції з директором департаменту з питань європейської освіти Меліною Пападакі. Тільки віч-на-віч з професором Стелою Пріоволу, яка очолила перше відділення славістики грецького університету, вдалося довести до логічного завершення справу про співпрацю Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова з Афінським університетом, договір про співпрацю з яким був підписаний ще два роки тому, але ніколи не увійшов в дію. Лише зараз, що стало великою несподіванкою для всіх, договір вдалося поновити і намітити конкретні кроки співпраці на найближчі місяці. Це стало серйозним рухом вперед і вселило надії, що вже наступного року в Афінському університеті почне викладатися українська мова.

Цікавою стала конференція, проведена представниками Інституту журналістики Київського університету. Засоби масової інформації – другий за значенням напрямок для діаспори. Тому без журналістів не обійшовся жоден із грецьких форумів. Як і минулого, так і цього року у Форумі взяли участь викладачі та студенти інституту журналістики. Цього року питання були вже більш практичними – підвищення кваліфікації, стажування тощо. Протягом 10 днів молоді журналісти взяли бліц-інтерв'ю у представників всіх країн, які будуть опубліковані окремою збіркою за матеріалами Форуму. Надзвичайно важливою була також участь у Форумі директора інституту народознавства цього ж університету Миколи Обушного, який, як і всі інші його колеги з різних університетів України, подарував Товариству цінні книги для бібліотеки.

Почесним гостем Форуму став начальник Управління з питань закордонного українства Василь Боєчко. Він детально розповів про кроки, які роблять Президент України, уряд, міністерства та відомства в напрямку підтримки діаспори та піднесення іміджу України на світовому рівні. Цікавим стало спілкування з Надзвичайним та Повноважним послом України Юрієм Щербаком, який надзвичайно активно працював протягом усіх десяти днів роботи, а також новообраною заступником президента Світового Конгресу Українців та головою Європейського Конгресу Українців Ярославою Хортяні з Угорщини. А в гала-концерті форумчан шокували нестандартні шоу, імпровізації, сценки, танці й розважальні номери. Величезне враження на гостей справили молодіжні танці та традиційна вистава свята Івана Купала із дзвінкими піснями у виконанні театру «Джерело» з Чехії під керівництвом Дарії Любачівської.

FOTO: Пані Ярослава Хортяні дискутує з Людмилою Івановою

Історичний будинок УВУ в Мюнхені продано

Таким був історичний будинок УВУ в Мюнхені

Текст: Богдан ЛОГВИНЕНКО

Через фінансову скруту закладу... Навчання проводитимуться в іншому приміщенні?

В Мюнхені Український вільний університет на межі виживання – старе приміщення вже продали, а про нове нічого невідомо.

Український Вільний Університет був заснований 17 січня 1921 року у Відні, столиці Австрії. Восени того ж року був перенесений до Праги. Ініціаторами заснування приватного українського університету поза межами України були українські професори університетів австро-угорської і російської імперій, письменники, журналісти і студенти, які після Першої світової війни й Українських визвольних змагань опинились на еміграції. У Празі університет одержав приміщення і фінансову підтримку від уряду Чехословацької Республіки. У Празі проживала значна кількість українських професорів та студентської молоді. Згодом університет було перенесено до Мюнхена.

Колишній працівник університету Роман Шупер, який мешкає в Мюнхені і свого часу брав участь в одній із ініціатив допомоги університету, розповідає, що нині заклад – на меді виживання.

Як закінчилось фінансування в університету?

Університет раніше був фінансований федеральним урядом Німеччини та урядом Баварії, але це фінансування припинено. Були перемовини з українськими фундаціями. Була розмова з адміністрацією президента. Вони не погодились на умови, які були поставлені. Опинились у такому скрутному положенні, що потрібно продавати будинок.

Чи були серйозні пропозиції з України?

Так, Сергій Тарута *(донецький підприємець, який входить до 500 найбагатших людей планети і за оцінками має біля 2 мільярдів доларів США – ред.)* погодився купити це приміщення. Але вони його швидко продали якомусь німцеві – приватній особі. Немає ніяких офіційних повідомлень, кому і за скільки продали. За неофіційною інформацією його вартість – біля 10 мільйонів євро, а продали начебто за 7,5 мільйонів. І є повідомлення, що купили новий будинок і теж невідомо, де і за скільки.

Чому так поставились до пропозиції?

Це було несерйозне ставлення до пропозиції з України, це може надалі негативно вплинути на відносини України та УВУ.

Чи це проблема, якщо університет буде в іншому приміщенні?

Він має не тільки грошову цінність, а й велику моральну. Його український студент індетифікує, що саме в цьому будинку діяли провідні науковці української діаспори. Тут, треба сказати, що це не просто будинок. Це будинок, який подарував українському суспільству Блаженний патріарх Йосип Сліпий.

Хто зараз керує університетом?

Ректором Іван Мигул, а канцлером Микола Шафовал. Мені здається, що в них була зацікавленість його продати – і не українцю. Мій батько був деканом Українського вільного університету, я працював у ньому від 70-х до початку 90-х у видавництві при університеті. Зараз там навчається начебто 149 студентів. Хоча я думаю, що це надто перевищена цифра. Мені говорили викладачі, що приходять на якийсь курс четверо-п'ятеро слухачів.

Радіо гСвобода" безрезультатно намагалася зв'язатися з керівництвом університету, але також їй вдалось поспілкуватися тільки з Романом Шупером. Він додав, що чутки про продаж були, вся справа проходила в атмосфері якоїсь засекреченості. Контракт про продаж приватній особі укладений 15-го липня цього року. Але офіційного повідомлення, хоча б навіть для професорської колегії університету, до сьогодні немає: «Про скрутне становище доповідав колишній ректор університету професор Кіпа ще минулого літа на професорській колегії. Тоді було прийнято постанову – в крайньому випадку продати цей будинок, і створити за отримані гроші інвестиційний фонд, який мав би оплачувати подальшу діяльність університету».

На початку 1990-их університет надав притулок українському генконсульству в Мюнхені. Нині Україна міцніше тримається на ногах, і тепер вже сама могла б домогти університету. Колишній віце-прем'єр України академік Микола Жулинський повідомляв, що ініціатива з боку України давно була. Також за посередництва Адміністрації Президента України велися розмови про можливу співпрацю і також конкретну фінансову підтримку університету. Був підписаний протокол намірів у Києві з боку університету колишнім ректором професором Кіпою, а з боку української сторони – заступником голови Адміністрації Президента. «Я маю інформацію, що є намір купити, а може, вже й купили інший будинок для УВУ в районі Нюмфенбург міста Мюнхена. А коли йдеться про продовження діяльності чи праці університету, то, за офіційним повідомленням УВУ, зимовий семестр мав би початися першого жовтня», - додав на завершення пан Шупер.

Orange™ RENT CAR

Orange Rent Car s.r.o.

Більш, ніж просто авто напрокат!!!

Пропонуємо оренду легкових
та господарських автомобілів,
а також 9-місних мікроавтобусів
найновіших моделей марки «Форд».
Усім автомобілям – максимально 18 місяців.
Більше нформації – на веб-сторінках
www.orangerent.cz,
не соромтеся нам писати:
info@orange-rent.cz,
чи дзвонити:
+420 222 281 121.

Даємо доручення для поїздок за межі ЄС!

Текст: Їтка ПОЛАНСЬКА,
Маркета КАДЛЕЦОВА

Антоніна Винокурова показує заяву в поліцію, яку подала на Олену Решетар.
Фото: О. Лівінський

Незручний свідок

Нечасто іноземець, який перебуває у Чеській Республіці «начорно», подає скаргу у кримінальну поліцію на свого «клієнта», або посередника у роботі, який його експлуатує. Держава нібито чекає на такі сигнали; але коли свідок знаходиться, державі він «не підходить». Випадок львів'янки Антоніни Винокурової про це чітко свідчить. І він не єдиний...

Заробітчанка поскаржилась в поліцію на свого працедавця. Виявилась... ще й винуватою. Але надії не втрачає.

П'ятдесятирічна Тоня Винокурова кілька років нелегально випікала пончики у пекарні міста Остров у Карловарському краї. Тепер з усіх сил бореться з депортацією та кількарічної заборони повернення до Чеської Республіки. Заборону «заслужила», коли минулого року заявила про бажання подати свідчення проти агентства з працевлаштування, на яке вона працювала у важких умовах. «Це ж ви могли висмоктати з пальця!», - накинувся на неї чиновник табору для шукачів притулку у Вишніх Лготах.

З міліції – на «кобліги»

В Україні Тоня була адміністративним працівником у міліції. Та не склалися стосунки з одним колегою, який її переслідував та погрожував убивством. Правоохоронці лише розводили руками... Тоня виїхала до знайомих до Москви, і там вони допомогли їй одержати туристичну візу до Чеської Республіки. Одразу ж тоді, у 2001 році, Тоня приїхала до Вишніх Лгот, і звернулася з проханням про надання притулку.

Звідти її перевезли до Костельця-над-Орліці. «Про «азіл» я тоді не знала нічого. Сприймала його як можливість легалізації. Так робили усі. Це був останній рік, коли заявники на статус біженця могли від початку працювати, - пригадує нині вона. - Одна знайома дала мені контактні дані агентства, котре також знайшло мені роботу в пекарні у празькому мікрорайоні Височани. Підписало з мною відповідний контракт. У пекарні теж хотіли ознайомитися з моїми документами».

В січні 2002 року там трудилося біля тисячі осіб. Кілька десятків іноземців жили прямо на роботі. Тоня працювала в цеху з виготовлення пампушок – замішувала тісто. Щодня випікали їх від 30 до 40 тисяч. Працювали від восьмої вечора до шостої ранку, або й довше – в основному дванадцять годин. Агентство залишало іноземцям зароблені гроші у вахтера в конверті. Платило 45 крон на годину, але скільки грошей залишало собі – невідомо.

«З нами поводилося пристойно. Коли хтось був хворий, відвозили його до лікарні, допомагали продовжити паспорт чи інші документи, чи якщо хтось їхав додому, йому виплачували гроші заздалегідь», - не скаржиться на тодішні часи працелюбна Тоня.

Нещасний випадок

Кожні два місяці була змушена продовжувати візу в установі для біженців. Коли у 2002 році столицю полонила повінь, випікали пончики за все місто – працювали безперестанку. Одного разу рука зісковзнула, і машина зламала Тоні пальці. Місяць не могла працювати. З пекарні її не вигнали, дозволили жити весь місяць. Коли пальці зажили, Тоня вже боялася підійти до верстата, і вирішила звільнитись. Це було наприкінці 2002 року.

Продовжила працювати на кухні ресторану «Магічний сад» біля Національного театру. Мила посуд і готувала салати. Миючі засоби протягом двох місяців призвели до алергійної реакції. За порадою лікаря поїхала до Карлових Варів – пити мінералку і приймати там ванни: «Моя подруга по пошуку притулку мала в Карлових Варах знайомих українок, котрі виготовляли порцеляну. Я також стала там працювати, проживала в будинку з іншими українками. Двічі на день ходила до колонади по мінеральну воду. Через два тижні рука була здорова. Хотіла повернутися до Праги. Та якось ми на колонаді познайомилися з двома росіянами. Вони й сказали, що знають одну українку, котра могла б мене працевлаштувати в місцеву пекарню. Мовляв, можу покладатися на неї, вона нікого не обкрадає, бо постійно ходить до церкви».

Чемпіонка

Невдовзі Тоня повернулася до пончиків – у фірмі CORNIA випікала їх за ті ж 45 крон на годину. Завдяки цьому її «кобліги» в «Інтершпарі» були майже за безцінь, продавалися тисячами. Але Тоня цим пишалася. Коли наприкінці 2003 року звільнилася її колега Маша і повернулася назад до Молдови, взяла роботу і за неї. «Лєна обіцяла, що це лише тимчасове рішення. Але я з роботою впоралася, і помічницю перестали шукати. Потім обіцяли доплату – 10 крон за годину. Але Лєна сказала, що цю різницю виплатить пізніше, бо зараз їй потрібні гроші. А пекарня за мене платила подвійну зарплату: близько 150 крон на годину. Доплати від неї ніколи я не отримала», - згадує вона.

Прямим працедавцем Тоні була Лєна, тобто колишня жителька Ужгорода Олена Бібен-Решетар, тобто її агентство Rodstav. Лєна Тоню для пекарні «позичала». Письмовий контракт не укладався, тільки усна домовленість. Тоня була зарахована прибиральницею. За кавою Тоня розповіла Лєні про свої проблеми...

Невдалий крок

В кінці 2003 року чеські органи внутрішніх справ відмовили Тоні у задоволенні її заяви про притулок. Подала апеляцію, і отримала продовження дозволу на перебування до квітня 2004 року. Коли термін йшов до кінця, і Тоню викликали для пояснень. «Я могла подати ще одну касацію, й одержала б на рік візу через змушене перебування (т.зв. віза терпіння). Але мені потрібно було продовжити цю візу, ходити до адвоката, а на це треба був час, - описує Тоня свої бюрократичні переплетіння. – Замість мене спробував працювати один чоловік, але він задихався від випарів смаженої олії, хоча ми носили флер. Ще одна українка була занадто маленька. Вона не могла витримати ґрати з пончиками, що занурювалися до гарячої соняшникової олії. Та сітка була розміром півтора метра, на ній було п'ять кілограмів тіста, і було дуже нелегко піднімати її весь день».

Так вони з Лєною і не знайшли нікого. Тоді «клієнтка» сказала Тоні, щоб нікуди не їздила, що про «папери» вона подбає. Мовляв, у неї є знайомі у поліції, а за гроші можна все зробити. Тоня погодилася. І про це погане рішення ще не раз шкодувала...

Абсолютна «нелегалка»

Лєна на два місяці зникла. А коли повернулася, обіцяного дозволу на проживання не привезла. Мовляв, знайомі в поліції вже не працюють, та й закони змінилися. З Тоні враз стала стопроцентна «нелегалка»: не лише працювала, а й перебувала у Чехії незаконно! Понад три роки отак переховувалася від держави. Хоча їй в пекарні й подобалось, йти їй було нікуди. Лєна про це прекрасно знала, і маніпулювала нею. Обіцяла то купівлю нового паспорта, то амністію для нелегалів. Якщо Тоня чимось була невдоволена, Лєна казала, що повинна бути їй, навпаки, вдячна. Двічі до пекарні заходив контроль. Начальник завжди попереджав Тоню про це, і вона поверталася, коли контроль ішов геть.

Тоня й далі пекла, навіть сам актор Депард'є під час фільмового фестивалю хвалив її пампушки. Але з часом пекарня стала погано платити, люди звільнялися. Не доплачували і Тоні, й вона вирішила розійтися з «клієнткою». В квітні 2007 року попросила її видати зарплату – біля 180 тисяч крон. Лєна стала шукати відмовки, мовляв, що немає, що перекаже... «Коли я їй заявила, що поскаржуся, вона тільки розсміялася, - із сумом згадує про колишню «подругу». – Після звільнення я відразу ж попросила притулку. Статус біженця мені не було надано. Я подала апеляцію і не втрачаю надії».

Всі про це знають

Пекарня в Острові виглядає нещасно не лише зовні – а й зсередини. Чекаємо на когось, хто б нас познайомив із її шефом Ярославом Лінгартом. Він працював з Тонею. Пекарня належить нині іншій фірмі. Проходить маленька дама з іноземним акцентом, заводимо розмову з болгарином Андрієм. Питаємо, на кого він працює – тільки посміхається. «Ніхто її тут не тримав, якщо їй це заважало», - постійно кричить до слухавки шеф пекарні. Зустрітися з нами не бажає. «Через цю тітку не зроблю ані зайвого кроку! В Чехії стільки нелегальних іноземців! І весь народ це знає! Про те, як тут іноземці працюють! То чого вас цікавить тільки цей випадок, чого?!», - нервується Лінгарт. Відповідь дуже проста. Іноземців у її становищі – як маку, але тих, які б скаржились на своїх «працедавців» – як шафранів. Тих, хто б розповів про це газетярам – ще менше. Тому Тоня є важливим свідком для держави.

Який свідок? Злочинниця!

Поручик Їржі Прохазка з карловарської кримінальної поліції навіть не дає нам завершити фразу! На його погляд, Тоня вчинила правопорушення. «Той, хто тут перебуває нелегально понад три роки, нехай замітає перед власним порогом», - заявляє старший криміналіст. Слідство не знайшло доказів, що у даному випадку йдеться про злочин – торгівлю людьми, як вказала у своїй скарзі на агентство «Родстав» Тоня. «Це була добровільно укладена угода», - каже Прохазка. Цитує Олену Решетар, що письмові угоди між нею та Тонею є, і вони усі – в порядку. «Документація повинна зберігатися в офісі компанії в Празі», - каже Прохазка. Розслідування передано до Праги, де вивчається, чи сплачує «клієнтка» необхідні податки і страховки. Те, як поводяться посередники із працівниками, чи не утискують їх або чи часом не «обдирають», поручик поліції розслідувати не буде.

Слідами «клієнтки»

Якби поручик глянув на офіс фірми Rodstav, можливо, засумнівався б у тому, що тут знаходиться документація. Приземлений напівзруйнований будиночок біля дороги. Двері широко відчинені, зліва на зовнішній стіні висить величезна поштова скринька, а над нею – десятки металевих табличок з назвами компаній, багато з них мають українську назву. Всередині дві малюсінькі кімнати. В одній сидить пан, сердечно з нами вітається. Об стіну за собою обпер свої милиці, часом витрачає час на карткову гру за комп'ютером, слухаючи мелодії російськомовного радіо. Каже, що саме пише договір оренди з фірмою Rodstav, і з радістю дає нам номер телефону Сергія, який нібито представляє її. Дзвонимо. Кажемо, що маємо цікаву інформацію про працевлаштування іноземців. Хвилька нерішучості – і з вуст Сергія лунає, що він не має нічого спільного з Родставом. Кидає слухавку...

Кілька років тому ми розповідали про Інну Калинець, яка опинилася у аналогічній ситуації. Про випадок писали і в чеській, і київській пресі. Але на це мало хто звертає увагу: чеські чиновники вважають, що «усяким іноземцям з їхніми проблемами» краще зникнути взагалі, українські або проблему не розуміють узагалі, або кажуть, що не мають компетенції на території іншої держави. Утім, чеське МВС мало намір включити Тоню до програми жертв торгівлі людьми. Хоча там і припускають, що поліція часто незграбна під час розслідувань таких випадків. Тому наразі справа далі засідань якихось робочих міжпрофільних груп не йде. Для клієнтської системи це – благодатний ґрунт.

Розповідь виникла у рамках проекту «Czech made» Мультикультурного центру Прага за підтримки Європейської комісії, та проекту «Інформацією проти нелегальної міграції» товариства «Людина в Скруті», де працюють авторки. Вперше опубліковано в тижневику A2.

Юрій ПОКАЛЬЧУК
Озерний вітер

Поза різними потрясіннями зовнішнього чи внутрішнього життя не надто помітно цей світ покидають генії. У вересні цього року помер письменник Юрко Покальчук. Через місяць - поет Ігор Римарук. Люди, які зробили значний внесок до сучасної культури.

Покальчук помер уві сні у приватній клініці у ніч на середу 9 вересня. Йому йшов 68-й рік. Його здолав рак. Донька письменника 22-річна Оксана розповіла крізь сльози, що він спав тиждень: «Ще потримав у руках новий роман «Озерний вітер» — мав його повезти на львівський книжковий ярмарок. Радів як дитина. Писав продовження. Написав близько ста сторінок. Більше не встиг». Про хворобу дізнався у серпні минулого року. Із того часу по кілька тижнів лежав у лікарні. Останній місяць провів там. «Ненавидів розмовляти про свої болячки й вік, - додає письменник Юрко Винничук, 56 років. – Востаннє ми бачилися у червні на якійсь київській презентації. Я ще йому сказав: «Гарно виглядаєш». А він усміхнувся, і я зрозумів, що не добре пожартував. Хоча виглядав він дійсно молодо. І завжди шаленів, коли в газетах вказували його справжній рік народження. Якось я робив із ним інтерв'ю для львівського «Поступа». Він мене цілий день видзвонював, щоб я написав, що йому 40 років, хоча йому було 60. Молодь його обожнювала. Особливо, коли під музику наспівував власні вірші та вірші Ґарсіа Лорки, Поля Елюара. Це важко було назвати співом, але люди валили юрбою. Він наблизив українську літературу до маси».

«Юрко всім розказував, що він — на одну восьму циган і наполовину — дворянин, — згадує львівський перекладач 58-річний Віктор Морозов. — Ми обоє з Кременця. Збиралися зробити якийсь творчий вечір. Юрко любив молодіжні тусовки, танці. Як журналіст об'їздив 38 країн. 1970 роках полетів у Латинську Америку, в Нікарагуа. Після того став барвисто одягатися, носити чорні окуляри й почав танцювати». Покальчук 20 років допомагав дітям із колонії у Прилуках на Чернігівщині. Учив їх читати, малювати, друкував їхні вірші у журналі «Горизонт». Часто повторював: «У мене 350 дітей плюс Оксана».

Він був одружений тричі. З Ольгою розлучилися, коли донька була малою. Сам Покальчук говорив, що мав багато жінок. «Вони не були тою гаванню, в яку хочеться повертатися. Я – людина творця, жінки не витримували і йшли».

Зеленава вода спалахнула тисячами золотих іскринок тієї миті, коли сонце вийшло в зеніт і над озером враз щезла тінь від довкружних дерев віковічного лісу, що завмер навколо.

Сонячне світло залило срібну гладінь Озера, вже прямими своїми променями пробиваючи товщу води аж до дна, до глибин, до сонних ще від зимової сплячки донних вод, того завмерлого на зиму життя, яке з весною завирувало по всій поліській пущі — в озерах і лісах, в болотах і ставках, у верховіттях дерев і в підземних печерах, у найгустіших нетрях старого лісу.

Сьогодні був саме той день. Саме в такі дні, як сьогодні, набирала весна того розмаху і сили, коли за нею вже відчувалося тепло, а потім і гаряче літо. У такий день, здавалося, можна почути, як росте трава, як наливається соком молоденьке листя на деревах і як вибухають різнокольоровою райдугою в пробудженій пущі лісові квіти.

Кожного року, коли воду Озера врешті починає зігрівати отой найпотужніший промінь, який, розскочившись у глибинах безліччю сонячних зайчиків, засвічує світло весни і на дні Озера, прокидається до життя підводне царство Царівни О.

Вона давно чекала цього знаку сонця, саме цього променя, ще відтоді, як зійшла з Озера крига і забобваніли на деревах перші бруньки.

Царівна О вийшла з води, закутана у довгі свої коси. Волосся повивало її оголене тіло мовби темнозеленою шаллю чи хусткою, кінці якої спадали до п'ят. Ледь торкаючись води, вона ніби стояла і водночас линула поверхнею Озера зі швидкістю, якої бажалося їй.

Вона обходила береги Озера, розкидаючи теплий мул з озерного дна, у такий спосіб пробуджуючи до життя поснулі кущі й дерева, трави і верболози, усю прибережну рослинність. Все було як завжди. Все було гаразд, наставала весна. Царівна впорала свої найнагальніші справи і знову занурилася на дно Озера. Ще могла трохи спочити, дозволити собі улюблені підводні ігри, знову поринути всім єством тільки й тільки у той обшир, який належав цілком і повністю саме їй. І більше нікому. Вона була Володаркою Озера, а що Озеро було найбільшим в усій пущі, то Царівна О була володаркою усіх озер, усього Озерного краю, усього того, що в цім краї було пов'язане із життям води й у воді.

Цього ж дня, коли райдужній промінь проник у глибінь Озера і воно засвітилося зсередини, в центрі озерного свічада раптом випірнула, з силою вириваючись з води більш ніж до пояса і тягнучись обличчям до сонця, струнка постать з густим волоссям по плечі.

Веселий сміх залунав над Озером, і спритні худорляві руки замигтіли у воді. Легко і швидко озерний мешканець поплив до берега.

На берег він просто вискочив і, пробігши кілька кроків по біленькому озерному піску, що встеляв прибережне плесо, дістався гартованого часом товстезного дерева, яке невідомо вже коли збили буря й блискавиця, не вирвавши, однак, його з корінням, не пошкодивши зв'язку з землею, а лише пригнувши стовбур до землі. Враз вистрибнувши на дерево, він простягнувся на ньому, випростався горічерева і завмер у приємній дрімоті під ніжним промінням весняного сонця.

Це був хлопчик у тому ранньому підлітковому віці, щойно з дитинства, коли тільки-но проступають ознаки майбутньої дорослості і навіть неоковирність чи незграбність не псують враження, а лише милують око.

Озерний мешканець лежав голий проти сонця, і було видно, що худорляве тіло, поза сумнівом, гарно сформоване вже тепер. Природа відміряла йому усе пропорційно настільки, що важко було б тут говорити про якусь незграбність.

Його довге густе волосся, що здавалося зеленим, коли він випірнув з Озера, підсихаючи на сонці, ставало світлішим, точніше — русявим з білявими переливами. Зараз, коли він спав, воно звисало на стовбур дерева розкішними пасмами.

Тонкі, виразні риси обличчя, правильний ніс, пухкуваті широкі вуста, міцне, вперте підборіддя, довгі пухнасті вії, темної, майже чорної барви, як і густі брови такого ж кольору, складалися в чарівливий образ.

Вії прикривали великі, трохи видовжені в кутиках очі, мінилися кольором від зеленого до пронизливо-блакитного, залежно від того, яке довкілля оточувало їх володаря.

Отак виглядав Волин, озерний княжич, якого виростила й викохала Володарка Озера на втіху собі й радість усьому озерному князівству, усьому, що живе й існує в глибокій поліській пущі, — живому й неживому, чарівному й звичайному, вічному, як Ліс і Озеро, й змінному, як квітка, як весна, як вітер, як дощ. І як Людина.

Відколи він пам'ятав себе, жив на дні Озера, там же й впокорювався в зимовому сні.

Весна, прихід тепла завжди означали для нього початок чудового періоду — повного пригод, розваг із друзями і нових пізнань. О цій порі року всі пробуджувалися від сну, всі знаходили одне одного, зустрічались, бавилися і виконували належне їм згідно з їхнім природним призначенням. Жили.

А коли наставала осінь, холодало, з початком заморозків, опускався Волин разом із Царівною О на дно Озера і після прощального бенкету засинав у знемозі від утоми за ціле літо, аби прокинутися знову навесні і поринути у вир літніх буянь.

Раз по раз виникало у нього питання і бажання спізнати більше про себе і про довколишній світ. Але відповіді на найголовніше питання не давав йому ніхто, бо, певне, ніхто й не знав справжньої відповіді. Багато знала Царівна О. Їй належало знати, вона ж бо була Володаркою Озера, Озерного краю.

Вона знала й те, що бентежило Волина, що викликало у нього неспокій, що виринало несподівано серед усіх ігор і розваг, пестощів і шалу.

Царівна О могла і не могла розповісти Волинові найголовнішого, бо це могло б означати руїну, коловерть, зміну, небезпеку для їхніх взаємин, для усього того ладу, того внутрішнього миру, в якому жив Волин.

Перша відповідь була дуже проста: саме Царівна О створила Волина таким, яким він був зараз, створила його для себе, бо закохалась у дітвака, і раптом заманулося їй виростити собі коханця, назавжди юного і прекрасного. Так з'явився Волин на дні Озера. Чи краще сказати — ось чому з'явився Волин в Озерному краї.

Колись дуже давно (хто може виміряти той час!) із родини, яка прихистилася біля лісового озера, зник хлопчик. Ясноокий і високочолий, світловолосий і стрункий. Жив він перед тим у людській родині, мав батька й матір, братів і сестер. Але якось життєва буря — чи то війна, чи то мор — вибила людей на час із їхніх родинних гнізд, і вони заглибились у ліси й пущу, аби перечекати лиху пору, аж доки можна буде повернутися в домівку.

Волин зростав у лісі напрочуд добре, знав чимало з його таємниць. Лісові трави і звірі з раннього дитинства були хлопчикові друзями, відкривали йому свої таїни. Перше розуміння лісу перейшло до Волина від бабусі, яка зналася на лікуванні й чаклуванні. Бабуся вчила Волина і приказувала: «Це тобі не вічне життя, дитинко! Доля в тебе нелегка, виняткова! Ти у нас зірочка в небі, ясне світло! Аби ж ти лишався з нами довше, приніс би нам щастя!»

Батьки Волина сміялися і, було, навіть лаяли стару: «Що ти таке кажеш, бабо? Дивись, ще наврочиш!»

Баба відказувала: «Я віщую лиш те, що зірки віщують, що написано у Книзі життя! Кажу, що бачу, дарма мене звинувачуєте! Доля в нього особлива! Він буде над усіма, для всіх, усіма люблений...»

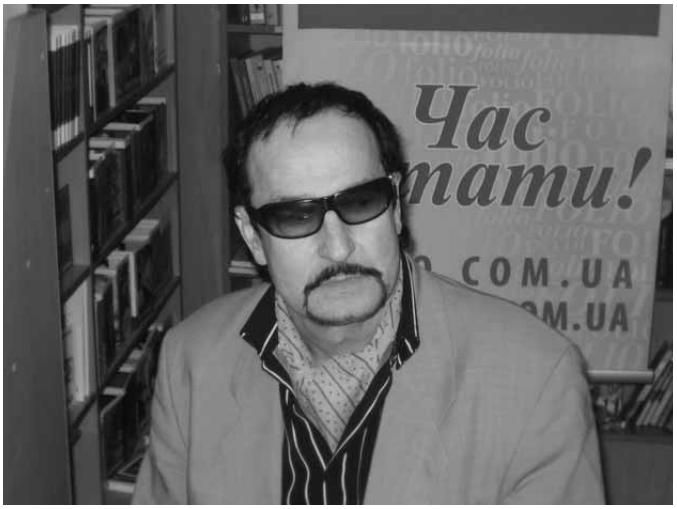

1941, 29 січня — Юрій Покальчук народився в м. Кременець на Тернопільщині

1956 — написав перше оповідання

1959 — вступив до Луцького педінституту, перевівся у Ленінградський університет, на факультет східної філософії, закінчив його 1965-го

1976 — став членом Спілки письменників

1994–1998 — керівник закордонного відділу СПУ

1997–2000 — президент Асоціації українських письменників

2000–2002 — член Національної ради з питань телебачення і радіомовлення

Автор 27 книжок, найвідоміші серед них: "Те, що на споді", "Окружна дорога", "Таксі Блюз". Знав 11 мов, перекладав твори Ернеста Хемінгуея, Артура Рембо, Жоржі Амаду, Хорхе Луї Борхеса, Хуліо Кортасара. Читав лекції в університетах Великобританії, США, Канади, Аргентини, Бразилії, Португалії, Іспанії, Польщі та Росії.

Бабуся померла, коли вони ще жили в селі і Волин мав десь із дев'ять років. Він дуже побивався за бабусею, бо без неї почув себе раптом, навіть при батькові й матері, ніби самотнім.

Як вона померла, пішло усе в родині невлад, одне лихо за одним почали стукати у двері, аж доки не наскочила справжня біда — чужинське нашестя — і не вигнало усю родину світ за очі з рідної хати.

Бабусю поховали на околиці села, неподалік від садиби Волинових батьків. Не минуло й року, як виросла на могилі розлога калина, та ще й на диво одразу ж заплодоносила.

Маленький Волин часто приходив туди, сідав під деревом і подумки розмовляв з бабусею. Йому не раз здавалося, що він чує її, що говорить вона до нього шерехом калинових листочків, усміхається калиновими ягодами, повними і червоними, хоч усього їх вродило першого літа три брості.

■

Коли дев'ять років тому я вперше приїхав до Праги, то, приклавши руку до легендарного підніжжя скульптури Яна Непомуцького на Карловому мості, загадав таке наївне бажання: щоб у цій країні нарешті про Україну почали говорити. Знати і говорити. Не погано чи добре, а часто і об'єктивно. Ну хоча б так, як про Австрію там чи Словаччину. Бо тоді українське сприймалося у Чехії дуже погано, набагато гірше ніж зараз. Серед місцевих це була мафія і бідні брудні заробітчани, у газетах інколи з'являвся Кучма з гонгадзегейтом, ну і досягнення наших спортсменів. Все.

Через п'ять про Україну тут стали таки говорити. Це не було якоюсь заслугою чеською чи українською. Просто писали рейтери і айпі, а за ними – весь світ, ось і чехи стали. І я подумав: ну ось, нарешті, збулось. З-під стін нашого консульства щезли черги по візу, що шикувалися з ночі. Ще трохи, думав я, і в радіо щодня гратиме Олег Скрипка з Русланою, а в господах подаватимуть борщ. І чехи скажуть: о, та виявляється, українці «феровий» народ! де були наші очі і думки? І у мас-медіа та у політиці «втома від України» назавжди зміниться модою на неї.

Пройшло ще майже п'ять років, і я вже думаю: чи не піти б мені знов до тієї скульптури і загадати, щоб у різних «младих фронтах» НЕ писали про мою країну? Бодай певний час. Кого у «горніх долніх лготах» має цікавити, що «прем'єрка Тимошенкова не може додзвонитися президентові Ющенкові»? Як пояснити пересічному чехові, чому одні «помаранчеві» погрожують іншим внутрішніми військами чи спецпідрозділами міліції? І це у той час, коли на пострадянському просторі країна-гігант «прінуждает к міру» іншу країну, бо вона має нібито цілком природні і законні амбіції відновити свою територіальну цілісність. Ні, я знаю, що позитивні новини – це не новини. Їх треба буквально «пропихати» на шпальти і в ефір. І якби «наша трійця» ВАЩ, ЮВТ та ВФЯ жили не-розлий-вода, то це також би було підозріле мовчазне одноголосся, як у якому-небудь азійському «...стані». Добре, що опонують один одному. Але?.. Для чого рвати всю країну? Ганьбити її за її межами? Чи варті цього примара великих мільйонів чи якісь владні повноваження?

І якщо ще наповнити реальним (як завжди – перекрученим) змістом «принцип взаємності у візовій політиці», про який нагадав нещодавно Ющенко своїм указом, то можемо ми тут розпинатися, що «як у нас все класно»...

КНИГИ

Катерина Диса. Полювання на західноукраїнську Сивіллу

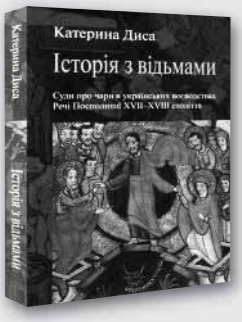

«Історія з відьмами» викладача Києво-Могилянської академії Катерини Диси є, напевне, першою спробою фахово заповнити невідомі лагуни історіографії. Досі в ній існували лише побіжні погляди чи оповідання. Більшість праць про відьомство в Україні датовано ще XIX-початком XX століття, написано їх переважно в дусі західноєвропейських романтичних віянь. У радянський час це була заборонена тема. "Полювання на відьом" було цілком сформоване в минулі часи, під впливами і з Російської імперії, і з пріоритетних поглядів Заходу. Відьми й непояснені речі завжди манили людську уяву. Ними зацікавилися ще від Апулеєвого "Золотого осла" й античних часів стригоїв. Проте об'єктом досліджень чарівництво стало лише в модерну епоху. Нині ці вірування видаються плодом людської фантазії та страху, але людство минулих епох із жахом сприймало алюзії на їх існування. Цим «фактором страху» передусім послуговувалися представники влади для маніпуляцій чи навіть катування. «Полювання на відьом» було ініційоване й гетьманом Іваном Брюховецьким. Попри те, що в Західній Україні відьом судили, як і в Європі, передусім за нормами саксонського магдебурзького права, характер покарання був дещо м'якшим. Перші згадки про відьомство як злочин в судових матеріалах виникають у другій половині XVI сторіччя. В існуванні відьом засумнівались аж у просвітницькому XVIII ст. А 1776 року Сейм Речі Посполитої ухвалив закон про заборону переслідування відьом. У Російській імперії на рік раніше остаточну заборону встановила Єкатеріна II. Книга – не тільки фактаж про суди, а й уявлення про відьом суспільством і церковними елітами. Досліджено навіть тортури щодо відьом: найдавніша згадка про їхнє застосування походить зі Львова (1634 рік). Місто могло собі фінансово дозволити ката. Історіографія світового "відьмознавства" заперечує кількісну перевагу чаклунок: зокрема у Фінляндії та Росії більшість чаклунів становили чоловіки... Об'єктивно порівняно аспекти українських вірувань із західноєвропейськими й імперсько-російськими. Відьма була зазвичай виявом панічного страху внаслідок інформаційного голоду. Але і домодерна, і сучасна людина чомусь найчастіше шукає відповіді на життєві невдачі не в Церкві...

Лідія Йонка

Роман Іваничук. Фонд історичної пам'яті.

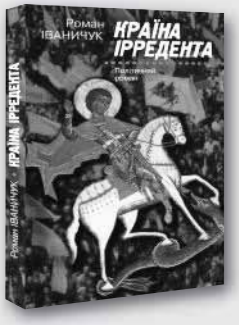

«Пізнання нашої минувшини має стати засобом творення національної ідеї, без якої неможливе державне будівництво», – вкладає в уста одного зі своїх героїв Роман Іваничук. Іще колись Юліан Бачинський зазначив, що Україна – irredenta. Але це було у XIX столітті. Держава досі уярмлена, незважаючи на сімнадцятирічну незалежність. Центральним героєм роману є Михайло Безрідний. Його дідусь стояв пліч-о-пліч з Євгеном Коновальцем у січовому герці, батько боровся разом із Романом Шухевичем, сам Михайло відсидів у тюрмах. Сюжети минулого переплітаються із сьогоденням: автор під наметовим покриттям ознайомлюється з фактажем Михайлового рукопису, а поза наметом вирує помаранчева віхола.

Перед читачем постають лики національних лицарів: Євгена Коновальця, Романа Дашкевича, Романа Шухевича, Олени Теліги. Автор знайомить читача з Володимиром Винниченком: «Дороги запруджені чужинцямив на полях моєї України розгулялася отаманщина – скільки отаманівв стільки Українв а в результаті ні однієї – тільки бравурав тільки синьо-жовті прапори і пісня». У Парижі на самоті зі своєю душею переховується Симон Петлюра, який пише заповіт доньці Лесі: «За Україну боротиметься нове покоління до якого належиш і ти...» Автор описує львівських гімназистів, для яких неучасть у підпіллі рівнозначна безчестю; трьохсот студентів-спартанців, яких поховала Аскольдова могила; сотні юних упівців із молодечим усміхом і посивілими скронями; молодь нового тисячоліття помаранчевого виміру. Коли ж зникнуть юди та шпигуни, політикани, які спаплюжили ідеали українського чистилища – Майдану? Нація змінилася. У коридорах століть лунатимуть слова закатованого Олега Ольжича: "Встаєв наче поросль стрункa і густав нове покоління титанів..." А час не знищить героїчних написів Олени Теліги й Ольги Бесарабів видряпаних нігтем на тюремних стінах...

Юліана Лавриш

Тадеуш Ружевич. У лабіринтах людського мислення.

«Людське обличчя завжди було для мене країною, околицею, краєвидом... Його важко описати, хоч ця країна така мала, що можна вмістити її в долонях або ними закрити», – дефініціює польський письменник. Герой книги прилітає до Рима, щоб знайти тут відповіді на особисті запитання. Мандрує околицями, знайомиться з неоціненною спадщиною. Насамперед відвідує Собор святого Петра. Вважає, що збереження цієї архітектурної споруди – надбання всього людства. Згодом він вирушає на оглядини Колізею. Саме з цього моменту автор зіставляє сучасне й минуле. У часи Римської імперії тут гинули тисячі християн-мучеників. Хліба та видовищ – гасло ненаситного натовпу. Хіба не схожі речі відбуваються в сучасному світі? Через опущення пальця амбіцій деяких імператорів умирають сотні. Автор розмірковує над поняттям віри. «Життя без Бога у другій половині XX століття (твір написано 1969 року) стало природним. Хоч дітей Божих у римській церкві – півмільярда», – зазначає Тадеуш Ружевич. Практично в кожному храмі персонаж бачить скриньки на пожертву святому Стефану чи святій Риті. Люди вносять лепти, щоб задовольнити своє самолюбство, насправді в їхніх душах немає ні йоти Божого слова. Це підтверджує зустріч з отцем Йоанном XXIII. Людський натовп кидається до ніг понтифіка, обожествляє, намагаючись перекинути всі свої біди на плечі Папи. Духовна деградація людства уже давно пустила коріння в серце Вічного Міста, в центр католицької святині. Люди юрбою проходять біля полотен Тиціана, Рубенса, Рафаеля; продають "Кока-колу" в Колізеї на 40 лір дорожче, відвідують борделі. Наприкінці історії сторож літньої опери знаходить нашого героя мертвим серед театральних декорацій. На прикладі Риму автор утверджує що людство духовно помирає у "старих декораціях". Раніше воно гинуло через брак істини, нині – через її непізнання.

Юліана Лавриш

Валерія Врублевська. Шарітка з Рунгу.

Біографічний роман про жінку, чиє життя зосередилося в існуванні на папері. Вона все життя прагнула кохання, але так і не знайшла його, жила в час великих особистостей, але завжди була самотньою. Вона знала – мрії не завжди сповнюються: вона так і не побачила море; сердечні рани загоюються, але не перестають боліти – ніколи не забувала вона своє кохання. І що все минає... Окупаційна влада заборонила сповіщати про смерть Ольги Кобилянської і брати участь у її похороні... Одне унікальне життя взято за фактологічну основу розвідки. Слабка у своїй силі тендітна жінка крізь усю пам'ять життя пронесла дитячий образ білявої Царівни, що визначила ставлення Кобилянської до жіночої краси словами: «Чи пан бачив щось подібно бридкого?» І зазнала ще більшого нерозуміння в родинних стосунках. Для сім'ї і для суспільної думки вона залишалася «жінкою зі шкідливими думками». Її амбіції не входили в батькові плани. Він уже давно визначив долю дітей: хлопці – вчитися на «вищі студії», а для дівчат – заміж і «ґаздувати». Його однозначна директива: «За моїх часів дівчата доїли корів і були зайняті в полі, при цьому були щасливі, здорові і невчені». Обстоювала родинні позиції і тітка: «Хто читає таке трійло, як книжка, думає передусім не про заміжжя, а про любов. Самій літній пані ця «поетична недуга» була невідома і зводилася тільки до голки, варення і молитовника. Ніхто не брав до уваги особливий трем душі цієї «вирафінованої інтелігентки», не вбачали й того, що їхній спротив паралізував рухливість її душі, прирікаючи на самоту. Одвічна демаркаційна лінія крізь усе життя між любов'ю та літературою, про що Ольга згодом напише: «Одна моя душа – ми обидві з тобою самотні: я і ти». Найбільшим стимулом до творчого розвою письменниці стали буковинські ліси, гори і книжка Беттіни фон Арнім «Кароліна Гюндероде», що протиставила хорошу жіночу прозу тогочасній творчості в руслі чоловічої імітації. Не менше вражає Кобилянську й доля її героїні – сильної жінки, яка врешті завершує життя суїцидом через кохання до мізерного й не вартого її чоловіка. «Обличчя Ольги закам'яніло. Це сталося о 13.30 21 березня 1942 року в окупованих Чернівцях. Життя скінчилося. Починалося безсмертя... Вона його заслужила».

Лідія Йонка

ДИСКИ

Maxima.
Ми взірвемо світ любов'ю.

На появу цієї платівки чекали ще відтоді, як у 2006-му році ефіри радіо та ТБ буквально розірвала пісня «У раю». І не виникало сумнівів, що Maxima не тільки зможе завоювати гідне місце на сцені, а й стане одним з провідних проектів. Власне, саме це тепер і відбувається. Гарний вокал, цікаві аранжування, осмислені тексти, не обділені почуттям гумору, якісний запис – все в наявності. Відчуття таке, що Максима першою ж платівкою ставить на меті не тільки голосно заявити про себе в Україні, а й спробувати свої сили за її межами. У всякому разі, і насиченість музичного супроводу, і сама манера виконання свідчать про європейський рівень ставлення до роботи. Ну а великі творчі амбіції, коли вони небезпідставні, завжди працюють лише на користь справі – і тому, що слухач отримує більш якісний продукт, і тому, що колегам по цеху, в результаті, теж доводиться підвищувати власну планку. Зрештою, чим якісніша музика – тим цікавіше нею перейматися і слухачам, і музикантам, чи не так? Приємно бачити, що Maxima, створюючи однозначно популярну музику, не витрачає сили на надто відверті «форматні» поступки – завдяки такому ставленню межі комерційного поля стають менш визначеними. І це добре. Стиль: поп-рок. Видавець: Астра Рекордс. Рік видання: 2008. Ціна: $7.92USD.

Олена Попова.
Voices From My Soul.

Це – дебютний альбом. Спочатку починаєш слухати з відчуттям обережної цікавості, а потім – з відчуттям приємного подиву, бо ж далеко не завжди дебют звучить настільки якісно, впевнено, як тут. Олена Попова вражає універсальністю, важко визначити, що їй вдається краще – енергійні «забійники» чи ліричні, тонкі балади. Ось вона звучить яскравим спалахом, обіцяє вибух – і дарує потужні емоційні сплески. А за хвилину – лагідно, майже пошепки заколисує в затишних інтонаціях, до тихого трему доводить умінням прозоро дихати в густих осінніх фарбах... Олена Попова співає об'ємно, співає свідомо – і кожна пауза має значення, і жоден нюанс не є випадковим. Схоже, тут не йшлося про створення просто гарної прикраси: цей альбом запрошує до діалогу, пропонує уважно вслухатися в деталі аранжувань. Зрештою, до його створення долучилося чимало чудових майстрів своєї справи – Ерік Марієнтал, Apple Tea, Андрій Кондаков, музиканти зі Схід-Side, Z-Band, Аби MC, Сергій Овсяніков, Юрій Шепета. Гармонійно, і – нічого зайвого. Стиль: Джаз-вокал. Видавець: Masterwort Production. Рік видання: 2008. Ціна: $13.92USD

Книги та диски, про які розповідається у анотаціях у цій рубриці, можна придбати на відстані в Інтернет-крамницях knyha.com, umka.com.ua та artvertep.com.

ТІК.
тиХИЙ.

Всього лиш трохи більше року минуло з тих пір, як ТІК влаштував позитивний вибух своїм дебютним альбомом, після чого мав дуже щільний графік виступів – прийшла швидка популярність. Але при цьому, як не дивно, гурт віднаходив час і для роботи над новим матеріалом – і, судячи з якості нового альбому, ставився до цієї роботи уважно, відповідально. Таке мало кому під силу. Перше, що впадає в очі – зміна загального настрою. Перша платівка була просякнута добрим, усміхненим сумом. Друга ж платівка – зовсім інша справа. «Ти любиш бренді-колу, а я люблю вино, і значить нам не бути разом все одно»... Стосовно текстів: тут вже якщо і є сум, то його вдало закамуфльовано усмішкою настільки широкою, що за нею видно лише тридцять два зуби, здатні лускати будь-які проблеми, як «сємачкі». В нових піснях вистачає рядків, які мають всі шанси стати частиною розмовного фольклору. Стосовно музики: вона теж змінилася. Стала більш насиченою, багатошаровою, збагатилася виразним, але ненав'язливим електронним начинням. Як наслідок, кожен трек звучить об'ємно, яскраво, сонячно – не випадково поліграфію прикрашає безліч соняшників. Альбом сміється і мружиться так, що неможливо втримати усмішки у відповідь. Стиль: фолк-рок. Видавець: Moon records. Рік видання: 2008 Ціна: $7.92USD

Український автентичний фольклор.
Застольні пісні. Золота колекція.

Якось так вже склалося чомусь, що застільні пісні – далеко не завжди бувають жвавими та веселими. Чимало є пісень жартівливих, і сумних, протяжних... Ну а як застілля бувають різними, і не всяка гулянка вміє завершитися на веселій ноті – то й виходить так, що майже кожне свято досягає моменту, коли хтось заводить журливої пісні. І – все... Після цього вже не до жартів – з глибини підіймаються якісь такі хвилі тужливі, що їх просто необхідно виплеснути в пісні. В таких ситуаціях навіть і легкі, несерйозні пісні співаються якось так, що сторонній слухач сприймає їх, як сумні. Втім, це значно кращий спосіб для вивільнення зайвих емоцій, ніж бійка, лайка і т.п., чи не так? Протяжною піснею серце очищається. Після цього в ньому стає порожньо, тихо і – світло... Здається, нова збірка з серії «Золота колекція» має на меті саме такий вплив на слухача – у всякому разі нам здається, що вона цілком здатна привести через сум до спокою і радості. До збірки потрапили дійсно гарні пісні у чудовому виконанні. До того ж, тішить і якість звучання – не віриться, що деяким з цих записів виповнилося вже 20 років. Стиль: народні пісні. Видавець: Астра Рекордс. Рік видання: 2008. Ціна: $7.92USD.

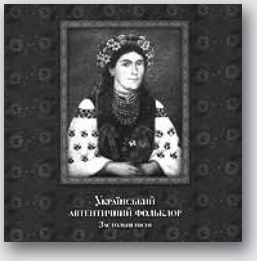

Мурени.
Схожа на осінь.

Доволі часто буває так, що на дебютному альбомі якогось гурту, що тільки набирає справжніх обертів, уваги варті лише ті одна-три пісні, що вже встигли потрапити на радіо чи телебачення ще до виходу альбому. У випадку з Муренами склалося зовсім не так. Гурту виповнилося 10 років – досвід дається взнаки, та й встигли вже побавитись у все підряд, аби визначитись із власним обличчям. Мурени вигідно вирізняються на тлі багатьох колег по стилю – бо мають вигляд людей, яким, у доброму розумінні, все одно. Головне – створювати якісну музику і отримувати максимальне задоволення від самого процесу. І в текстах, і в музиці гурту можна почути щирість без глянцевого цукру – це при тому, що зовні все звучить легко і невимушено. Мурени якось уміють зберігати вигляд аутсайдерів, але в той самий час робити цікавий, не такий вже й однозначний поп-рок. Дивне поєднання – то буде просто чудово, коли зуміють витримувати цей баланс і надалі. Все решта – як от визнання, гроші тощо – в такому разі приходить само, рано чи пізно. Легка музика, яка пропонує слухачеві не лише приємні мелодії, а й теми для роздумів – не може не привертати уваги. Стиль: поп-рок. Видавець: Астра Рекордс. Рік видання: 2008. Ціна: $7.92USD.

Nejlepší espresso v Praze

Ochutnejte

ručně vyráběné

ČOKOLÁDOVÉ BONBONY

z naší manufakury.

KÁVOVARNA

Založeno 2002

Pasáž Lucerna, Štěpánská 61

tel.: 296 236 233

калейдоскоп

Телефонує Роман Абрамович Путіну: «Володимире Володимировичу, я вам тут Ісландію купити зібрався. Будете її президентом?»

⁂

Лідерка БЮТ Юлія Тимошенко нарешті проголосила довгоочікувану спільну заяву щодо Грузії. Разом із Володимиром Путіним, під час візиту до Москви...

⁂

Коли Ющенко летів до Італії, йому підготували три літаки: типу несправний, типу справний і з написом «Тільки для чоловіків».

⁂

«Чим відрізняється українська парламентська республіка від президентської?» «Тим, що народ дурить не одна людина, а 450».

⁂

«Юліє Володимирівно, а що вам у Москві після переговорів побажав Володимир Володимирович?» «Літайте літаками «Аерофлоту!»

⁂

І настали вибори 2012 року... І стало в Росії три президенти.

⁂

Оголошення: міняю двох битих – Абхазію і Південну Осетію – на одного небитого – Крим. Звертатися: Москва, Кремль, Путіну.

⁂

Петро І запитує Меньшикова: «Що мені зі стрільцями зробити: повісити, відрубати голови чи нагаями забити?» «Мін херц, за старих часів на Русі на кіл садовили...» «Ех, Росія! Все–то у нас через задницю роблять!»

⁂

Тільки російський школяр може випити півлітра горілки, щоб батьки не відчули запаху цигарок.

⁂

Китайські космонавти повернулися на Землю. У Зоряному містечку вони здали виторг від реалізованого на орбіті ширвжитку.

⁂

«Найбільше тривалий візит Віктора Ющенка у США потішив Петра Симоненка». «Це ж чому?» «Бо поки Президент був там, головний комуніст міг із повним правом стверджувати, що Україною управляють з Америки».

⁂

«Ти знаєш, що єгиптяни теж святкують єврейську Пасху?» «Та ну? Це ж свято євреїв. Рятівний вихід євреїв із землі єгипетської». «Ну так якраз це єгиптяни і святкують!»

⁂

«Чому в Києві збанкрутував цирк?» «Не витримав конкуренції з урядом та парламентом».

⁂

Загадка: зрадила з Медведєвим, фліртує з Медведчуком, а освідчується Медведьку. Хто це така?

⁂

Побував Ющенко на військових навчаннях, які проводив Єхануров, і зрозумів, що силового сценарію в Україні не буде...

Юлія Тимошенко пообіцяла, що вже парламент нового скликання перейде на контрактну основу.

⁂

У Росії є три стани чистоти: 1) вся грязюка підсохла; 2) вся грязюка замерзла; 3) грязюку вкрив чисто білий сніг.

⁂

Новини приватного життя зірок. Вчора у пологовому будинку імені Грауермана в Москві народився один із наступних чоловіків Алли Пугачової.

⁂

Коли я дізнався про Галкіна і Пугачову, то подумав: може, я зарано відмовився від своєї дитячої мрії про Памелу Андерсон?..

⁂

У фізиків є традиція. Кожні 16 мільярдів років вони збираються разом і запускають великий адронний колайдер.

⁂

«Дівчино, а хочете, я вам покажу великий «андронний» колайдер?» «Що ж ви так відразу, хоча б представилися, познайомилися...» «Дозвольте представитися — Андрон...»

⁂

Нобелівська премія миру присуджена групі українських фізиків, які зламали адронний колайдер.

⁂

Чоловік говорить дружині: «Ні, кохана, цього літа ми не поїдемо на Канари. Подумай про наші борги». «А чому про них не можна подумати на морі?!»

⁂

«Скільки коштує пристойна дівчина?» «Пристойно коштує». «А скільки коштує непристойна?» «Ще дорожче!»

⁂

Чи знаєте ви, що: якщо випити ртуть із термометра, то незабаром ви покажете кімнатну температуру?..

⁂

Він дивився на неї з пожадливістю, він споглядав її бронзову шкіру, він так хотів помацати її ніжки, в нього текли слинки – так би й облизав її всю і з'їв. Але вона не відповідала йому взаємністю. Курка-гриль була давно мертва...

⁂

Головне в шоу-бізнесі – неправильно зорієнтуватися.

⁂

З'їла блондинка «Рафаелло», а кісточку залишила, щоб посадити.

⁂

«Жіночко, у вас такий розумний, гарний і спортивний чоловік...» «Ех, це ви ще мого коханця не бачили».

⁂

Справжній джентльмен нікого не посилає... А якщо й пошле, то особисто туди проведе.

⁂

Це раніше Отелло запитував: «Чи ти молилась на ніч, Дездемоно?!» А тепер він просто відкриває електронну пошту, аську, скайп, «однокласники» і телефон Дездемони і без проблем дізнається, коли й на кого вона молилася.

⁂

«Ти закордонний паспорт з візою отримав?» «Отримав! Тільки не згадаю, яке маю прізвище вписати».

⁂

«Коханий, давай заскочимо в косметичний магазин – у мене зовсім немає туші». «А мені здається, що з тушею в тебе якраз усе гаразд».

⁂

«Що таке 90-60-90?» «Це їзда в місті повз інспектора дорожньої поліції».

⁂

Автоінспектор зупиняє автомобіль і питає: «Аптечка є?» «Ні, але зі мною їде медсестра».

⁂

Шоколад «Лісова білочка». Намальована білочка – повністю, а на звороті читаємо: «Склад: білки – 8,5%»...

⁂

«Привіт, я чув, ти недавно з Іркою одружився?» «Так... А дітей плануєте?» «Другого будемо планувати...»

⁂

Якщо начальник не підвищує зарплату – затягніть пояс тугіше... на шиї начальника!

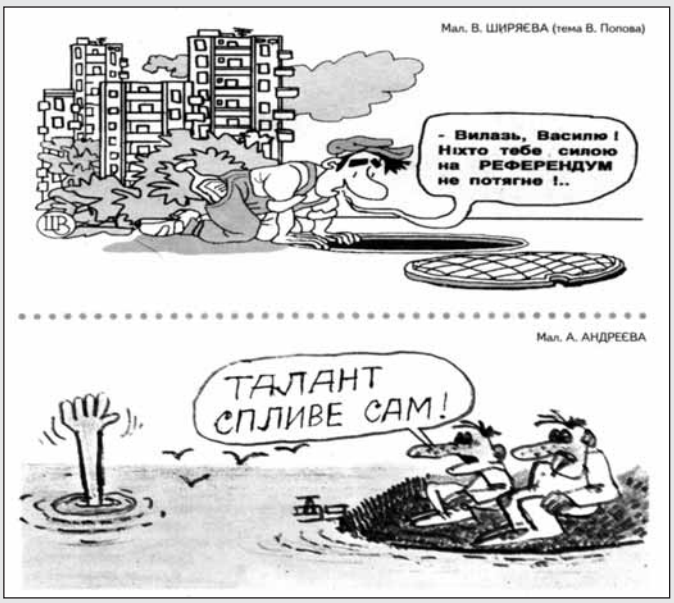

«Ось вам, продавцям, кого найскладніше обраховувати?» «Інших продавців».

⁂

У нас із дружиною правило: один день я продукти купую, інший день – вона. От і виходить: день – п'ємо, день – закусуємо.

⁂

Лікар – пацієнтові: «У мене для вас дві новини. Почну з поганої: ми випадково відрізали вам здорову ногу». «А!А!А!!!!» «Але не хвилюйтеся, є й добра новина: хвору ногу можна вилікувати!»

⁂

У телефонній трубці приємний жіночий голос: «Алло, це міліція?» «Так, міліція». «Це не з вашого відділення три дні тому втік сексуальний маніяк?» Стомлено: «Так, із нашого. Що ви хочете?» «Хочу сказати – ви не переживайте, я вам його завтра поверну!»

⁂

Якщо у вуликах замість бджіл поселити комарів, можна збирати по кілька літрів крові за сезон.

⁂

«Наталко, ти пам'ятаєш свій перший поцілунок?» «Ти що? Я не пам'ятаю навіть свого першого чоловіка!»

⁂

«Скрізь добре, де нас нема?» «Неправда! Он на Місяці нас немає – а там холодно й порожньо...»

⁂

Археологам на замітку. Найцікавіші знахідки виявляються під відсунутим диваном.

⁂

Секс – це те, що дозволяє чоловікам розслаблятися, напружуючись.

⁂

Коли водінням авто всерйоз зацікавилися жінки – довелося винайти автоматичну коробку передач. Коли з'ясувалося, що серед жінок є блондинки – довелося винайти навігатор. Але після цього стало зрозуміло, що слід терміново винаходити автопілот.

⁂

Чоловік напідпитку повертається пізно додому. Відчиняє двері, а проти нього стоїть дружина зі сковородою в руці. Чоловік: «Іди лягай спати, я не голодний...»

⁂

Він: «У мене до вас такі почуття, що не передати словами!» Вона: «Ну то передайте грошовим переказом!»

⁂

Мобільний тариф «Подружки»: перші півгодини розмови безплатно!

⁂

«Тату, а куди потрапляють люди, які дотримуються всіх заповідей?» «У заповідник, синку!»

⁂

Для вас, футбольні фани! У продаж надійшло нове мило «Суддя»! Ми використовуємо винятково натуральні компоненти!

⁂

КРОСВОРД РОЗВАГА

Вівчарка
Пелюстки квітки
... речення
Барва
Щільна вовняна тканина
Оратор у вузі
b
Шоколадне дерево
Дуло
Сусід Ємену
Болотна рослина
Чотирирядкова строфа
Гуцульське місто
Хутряний одяг на дві сторони
a
Будівельний матеріал
... Рильський, письменник
Лежак, кушетка
f
Міра ваги
Двочлен
Перемога у шахах
Торбинка для тютюну
Тканий виріб
Система телебачення
Індивідуум
Ремінь для закріплення сідла
Офіційна мова Індії
Коник-шкідник
Рішучий опір
Алкогольний напій
Раб у Спарті
"Житло" гусениці
Незначна різниця
Слід від рани
c
Писклява комаха
Витягнутий круг
Дипломатичний ранг
Поема Байрона
Судина
Освітлювальний пристрій
УНА-...
Після сповіді
h
Кислий цитрус
Вулканічна маса
Василь Стус
Доля, щастя
Марка російської вантажівки
Тимчасове житло
Пристрій для прицілювання
Покриття керамікою
Псаломщик, причетник
Одрі ..., акторка
Світлі кола навколо Сонця
Становище під час гри в теніс
Молитовний вірш для співу
Юрба
d
Людина, пристрасно захоплена справою
Основне положення доповіді
... Шаріф, актор
Американський крокодил
Розділовий знак
F_2, отруйний газ
g
Одиниця вимірювання плоских кутів
К. Дойл "... чотирьох"
Валюта Західного Самоа
Спілка, об'єднання держав
Невелика риба
"Ринг" Пугачової
Альбом Ірини Білик
Ворожий наступ
Довгий спис
Ніж для рубки цукрової тростини
Вилога на грудній частині піджака
Наплив на дереві
Своя владика
e
i
Працівниця дитсадка
Zn
Драже "Тік-..."
Глава католицької церкви

Resumé

Toto podzimní číslo časopisu vychází v nepříliš klidné politické době, kdy je otázka předčasných voleb na Ukrajině opět aktuální. Nicméně, čtenáře příliš nenapínáme a dáváme přednost tématicky klidnějším materiálům. **Kronika společnosti** tradičně informuje o akcích Ukrajinců žijících v ČR, které se udály během několika posledních měsíců. V Domě národnostních menšin v Praze Ukrajinci slavili Den nezávislosti. Vasyľ Zilhalov z radia Svoboda vyprávěl o současné politické situaci na Ukrajině, zahrála i skupina Ignis. Jindy zas soubor «Rodyna» přivítal hosty na vystoupení a bohaté pohoštění v Umělecké ulici v Praze. Čeští donoři poskytli významnou pomoc obětem záplav na Ukrajině, m. j. zástupci UIČR osobně předali finanční pomoc obětem katastrofy v okrese Snjatyn. Taneční kroužek «Džerelo» navštívil Řecko, kde vystoupil na evropském Fóru Ukrajinců. Po vítězném vystoupení v maďarském Debrecínu do Prahy zavítal dětský ternopolský pěvecký sbor «Zorynka» a vystoupil v kostele svatého Klimenta. Na Etnofestu a Dialogu Kultur se Čechům podával opravdový ukrajinský boršč. V Přelouči vystavoval fotografie Tomáš Kubelka, který se zaměřil na zakarpatskou vesnici Novoselycja. V Koločavě na Zakarpatské Ukrajině se konal další ročník česko-ukrajinského festivalu. Světlo světa zřela fotografická publikace Petra Štěnanka o Podkarpastké Rusi 20.–30. let minulého století. Ukrajinský nákladní letoun «Ruslan» byl hlavním exponátem v rámci dnů NATO v Ostravě.

Pražské zrcadlo přináší žhavé téma. Z Olšanského hřbitova nedávno s pomocí pravoslavné církve převezli do nepříliš vhodného místa v centru Krasnodaru ostatky Fedora Ščerbyny, ukrajinského vědce, učitele a přítele Simona Petľury. Ščerbyna vyučoval na Ukrajinské hospodářské akademii v Poděbradech, vystupoval proti carskému a poté i bolševickému režimu, ke kterým dnešní Rusko hojně hlásí. Cožpak se měl posmrtně stát «majetkem ruským»? Jeho rodina a rodáci s tímto aktem nesouhlasily, požadovali pohřbení v rodné kubáňské stanici Novoderevjankivská.

Panorama se věnuje příběhu ukrajinské dívky, která studovala práva zároveň na Karlově univerzitě i na univerzitě v Užhorodě. Okusila nadávky i nenávist, ale studium dokončila. Kyjevští umělci se sešli na českém festivalu «Venkov» blízko Vysokého Mýta, později představili výstavu v pražské galerii Zuzuka. Zde se rovněž dočteme o programu Dnů ukrajinské kultury 2008.

Nezávislost není tentokrát rozsáhlá. Analyzuje vývoj v ukrajinském parlamentu od června letošního roku, kdy se začala rozpadat oranžová koalice. Konfrontace stran vyústila ve vyhlášení předčasných voleb, což vyvolalo diskusi ohledně právoplatnosti tohoto kroku.

Naše květy se ohlížejí zpět do Řecka, kde se setkali evropští Ukrajinci. Fórum se věnovalo vzdělávání nové diaspory. Paradoxně, v důsledku finančních potíží, byla však prodána historická budova Ukrajinské svobodné univerzity v Mnichově.

Čtvrtá vlna přináší příběh ženy ze Lvova, které prý užhorodská přítelkyně, tzv. «klientka», zařídila práci na Karlovarsku. Ovšem potě způsobila to, že pracovitá cizinka se ocitla na ilegálním stanovisku v ČR. Následně byla nucena čtyři roky pracovat, a to bez odměny. Případ je ojedinělý tím, že utlačovaná žena podala na svou bývalou zaměstnavatelku trestní oznámení.

Kaleidoskop se věnuje nedávno zemřelému spisovateli Juriji Pokalčukovi a nabízí úryvek jeho posledního románu Jezerní vítr. Z nových knih nabízíme Katerynu Dysu, Romana Ivančuka, Tadeuše Ruževiče, Valerii Vrublevskou. Hudba upozorňuje na novinky od Maximy, Oleny Popovové, Tiky a Mureny. A jako vždy, pár politických i obyčejných vtipů a křížovka. V časopise jsou umístěny také inzeráty, které vzbuzují zájem ukrajinské komunity. Nalezneme zde sdělení o dopravních a turistických firmách, proto chcete-li informovat ukrajinskou komunitu o své nabídce služeb v ČR i Vy, neváhejte a kontaktujte redakci našeho časopisu. Nezbývá než popřát všem romantické prožití zbytku podzimu…

Bohdan Rajčinec a Vaše Porohy.

Передплатити часопис Пороги?
Нема нічого простішого!

1. 240 чеських крон перерахувати на рахунок 1925774379/0800 (вказати – **Předplatné Porohů**, і **дуже чітко** (!) – ім'я, прізвище, адресу, на яку слід надсилати)

2. Зв'язатися з редакцією телефоном **222 254 476** чи Інтернетом **uicr@centrum.cz** і ще раз повідомити адресу.

Празька вокально-інструментальна група "Ігніс" ("Вогонь")
Концерти, танцювальні забави для Вас!
ГУРТ ІГНІС
Українські популярні та рідкісні,
народні (різних регіонів)
та власні пісні у сучасному
оригінальному аранжуванні.
Готується третє сі-ді.
Контакти: +420-777 212 240, +420-222 254 476
vikraj@centrum.cz

ALM travel international s.r.o.
Екскурсії для туристів у Празі та Чеській Республіці
Контакти: +420-312 241 592, +420-312 684 247, +420-603 807 468
marketings@volny.cz

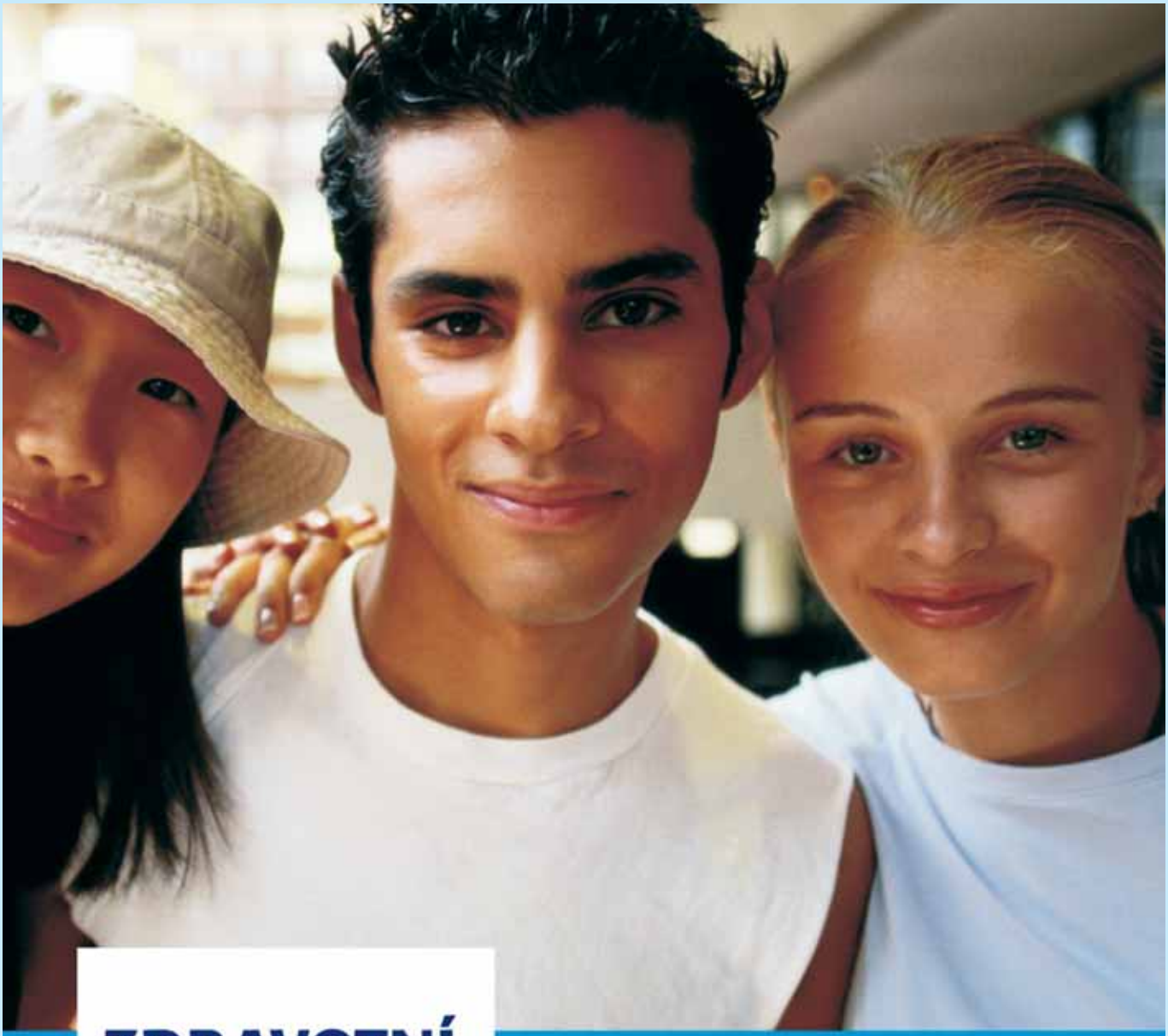

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ CIZINCŮ V ČR

POJIŠŤOVNA VZP, a. s.

Медичне страхування іноземців в ЧР

Informace získáte a pojištění sjednáte
na všech pracovištích VZP ČR
a Pojišťovně VZP, a. s.
Jankovcova 1566/2b, 170 00 Praha 7

www.pvzp.cz
info@pvzp.cz

Pojišťovna VZP, a. s.